BÁO PHÁT MỖI BUỔI SÁNG, 8 SỐ ĐẦU 2891 — MỖI SỐ : 0$04 — NGÀY THỨ NĂM 4 NOVEMBRE 1926

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

GIÁ MUA BÁO

	1 tháng	6 tháng	12 tháng	3 tháng
Bắc-kỳ, Trung-kỳ, Ai-lao.	3$00	4$80	2$60	1$00
Nam-kỳ, Pháp-quốc và các Thuộc-địa Pháp	9 00	4. 50	2. 25	
Ngoại-quốc	14 00	7. 00	3. 50	
Các làng và các công-sở	10 00	5. 00	2. 50	

Muốn mua báo xin kể từ ngày 1er hoặc ngày 16 mỗi tháng. Các ngài mua báo xin gửi trả cho tiền trước.

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur 61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : T. E. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNGBẮCTÂNVĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

DEPOT LEGAL INDOCHINE N° 176

PUBLICITÉ
Tarifs spéciaux suivant catégories d'entreprises ou de produits.
Prix moyens, dernière page :
Une seule insertion. . . . . 0$80 la c/m
Contrat annuel
Par centimètre et par insertion. 0$40 la c/m
Annonces judiciaires et légales. 1$50 la c/m.
Petites annonces classées. . . 0$20 la ligne

Việc nội chiến ở Trung-hoa

Phong-hội đổi thay, cái bàn cờ trong thế-giới bày ra hết ván này sang ván khác; một nước người rất đông, đất rất rộng, văn-minh cũng rất cổ ở cõi Á-đông mình là cái nước Tàu kia, cũng không khỏi cuốn vào trong cái luồng sóng cạnh-tranh, bị bức bách về ngoại hoạn nội mu mà diễn thành ra một cuộc biến cách không tiền tuyệt hậu; cái nền nếp đã tan thì gây dựng lại vẫn là khó nhọc; cái gốc rễ đã đổ thì vun trồng lại vẫn là gieo-neo; kể từ lúc có cuộc thông thương Hồ thị nước Tàu phải mở cái cửa mấy ngàn năm thiên quốc mà giao-thiệp với các nước ngoài, cái nước Tàu chính-trị đan-giản đổi thành ra cái nước Tàu chính-trị phân-phiền, cái nước Tàu sinh hoạt về tinh-thần đổi thành ra cái nước Tàu sinh-hoạt về vật-chất, cái nước Tàu tục phác dân thuần đổi thành ra cái nước Tàu người khôn của khó, cái nước Tàu bình-yên lặng-lẽ đổi thành ra cái nước Tàu náo-động huyên-hiêu; người Tàu kích-thích về cái mạnh cái giàu, mê quáng về cái mới cái lạ của người ngoài, nhân cái chính-sự của triều-đình không được lương hảo, cái oai quyền của hoàng-thất không được tôn-trọng như xưa, mới ở nhau cả về một con đường cải cách chính-thể, khuynh đảo Mãn-thanh mà ngẫm-ngẫm bốc lên cái ngọi cách-mệnh; quân-chủ đổ rồi, dân-quốc lập lên, nền gốc cái nước mới còn rời-rã lung-lay, lại phải gây dựng, phải vun giồng vào giữa lúc lòng người đảo-điên, văn-hóa pha-phách, thành ra như chiếc đò nát sang sông mà không có lái, xe ô tô xuống dốc mà không có phanh. Trong mười lăm năm trời nay tuy có cái tên nước dân-hủ cộng-hòa mà kỳ thực là một cái miếng đất tam phân ngũ liệt, hết tấn hài-kịch này đến tấn bi kịch khác, qua cái thảm-họa nọ đến cái thảm họa kia; những vai ra trò như Tôn-Văn, như Viên-thế-Khải, như Đoàn-kỳ-Thụy, như Thái-tùng-Pha, như Phùng-quốc-Chương, như Lê-nguyên-Hồng, như Trương-tác-Lâm, như Ngô-bội-Phù, như Phùng-ngọc-Tường vân vân, đều không phải không là những nhân-vật hào hùng, có chí có tài, có lòng thành cứu quốc, Mà sở dĩ cũng cũng chỉ vì cái đại-thế tan nát quá không thể tàn thập được. về phần trong thì đất rộng quá người đông quá, mà bao nhiêu những nguyên tố để mà liên hợp để mà thống nhiếp trong nước Tàu từ xưa đến nay, như là học-lý Khổng-Mạnh, tôn-giáo thiên-thần, lòng đạo-đức của nhân-dân, thói an tĩnh của xã-hội đều quét đất, không còn sót được chút nào nữa cả, về phần ngoài thì nước này giúp cho phe nọ, nước khác giúp cho phe kia, ai có quân là có trái khoán cho vay, ai có tiền là có khi-giới đem cấp, không chỗ nào, không lúc nào là không như có một cái không-khí nồng-nàn nung nấu, hun mãi, xông mãi, thổi mãi, quạt mãi cho cái luồng gió tương tranh tương đoạt tương tàn tương sát bùng lớn mãi lên, kết cục đến cái chí cách mệnh của Tôn cũng không đạt, cái mưu đế-chế của Viên cũng không thành, quân thảo nghịch của Thái cũng tan, quân tham chiến của Đoàn cũng đổ; Phùng và Lê chủ-trương hòa-bình thống nhất cũng vô hiệu. Ngô và Trương chủ-trương võ-lực thống nhất cũng vô công, tri dũng đều đến phải bó tay mà hơn hai mươi tỉnh non sông gấm vóc vẫn hãm vào cái cảnh lụt máu phơi thây, bốn trăm triệu người cường kiện thông minh vẫn mắc ở cái vòng nước sâu lửa nóng, trông cục thay mà thật nghĩ khó thay!

Cho đến gần đây nhân Ngô Trương khai chiến mà Phùng ngọc-Tường thừa cơ lập lại chính-phủ Bắc-kinh, đem Đoàn-kỳ-Thụy ra tổng chấp chính-quyền, liên hợp cả Tôn Trương cùng các đảng trọng yếu đương thời, mong lấy chủ-nghĩa quốc-dân mà giải quyết cái cuộc phân tranh nhiễu loạn; cả nước Tàu đã tưởng cái chủ-nghĩa quốc-dân có lẽ hiệu được, các đảng sẽ liên hợp với nhau được mà cứu khỏi cái nguy vận nước nhà; ngờ đâu Phùng với Trương ý-kiến lại không hợp nhau, Tôn thì mắc đau tạ thế, Ngô thì khôi phục trùng hưng, Đoàn đứng giữa tổng phi tâm lực điều-đình, ngồi làm vì tổng chấp chính quyền mà kỳ thực chính-quyền chẳng một chút gì vào tay cả; chung cục xoay ra Ngô với Trương lại hợp, thế lực lấn lẫn được Phùng, Đoàn lại phải trốn bỏ Bắc-kinh mà Phùng đành chịu lang-bái ở miền tây-bắc.

Sức liên-quân của Ngô Trương đương mỗi ngày một mạnh, chỉ còn đợi quân Phùng tiễu-duyệt hết là quay sang bình định nốt miền đông nam mấy tỉnh để chỉnh-đốn cái cơ-sở thống nhất nước Tàu; chính lúc ấy thì Phùng lại hoạt động hơn trước nhiều, mà quốc-dân-đảng ở Quảng-đông lại lập thành một chính-phủ nam-phương rất là chững chàng, rất là bền chặt; một tay thiếu-niên anh-hùng xuất sắc là Tưởng-giới-Thạch nổi lên khu-trục được những quân-đội tung-hoành bạt-hổ thuở nay trong tỉnh Việt như quân Điền, quân Quế, quân Tương, quân Mân và tru sử được hết những bọn phản đối chủ-nghĩa với mình như Trần-quýnh-Minh, Lục-vĩnh-Đình, Hùng-triệu-Lân, Lâm-Hổ, cái địa-bàn mở rộng gồm được cả Quảng-đông, Quảng-tây Hồ-nam cũng một phần tỉnh Tứ-xuyên, một phần tỉnh Phúc-kiến, nghiễm-nhiên tổ-chức thành cái quốc-dân chính-phủ có trật-tự, có thể-thống, có binh tài sung túc, có dễ từ lúc, có dân-quốc chưa có chính-phủ nào bằng; nội-bộ đã sắp đặt xong rồi, bấy giờ mới tổng binh bắc phạt; Ngô Trương đương tri-trục ở miền tây-bắc, thế lực vẫn còn, mà quân Tưởng trường khu vào tới trung-nguyên, chiếm được Hán-khẩu, lấy được : Vũ-xương, Ngô bị thương chạy trốn một nơi, tướng tốt lìa tan, sào huyệt của Ngô đã về tay quốc-dân chính-phủ; Trương thì lo giữ vững căn-bản ở Đông tam tỉnh và phải phòng bị quân Phùng ở miền tây-bắc, chưa có dư lực giúp Ngô; cứ hiện trạng lúc này, đã tưởng là quốc-dân chính-phủ Quảng-đông có cơ khắc-tiệp.

(Còn nữa)

T.

Việc Thế-giới

(ĐIỆN TÍN)

Ngày 1er Novembre 1926

Nước Pháp

Tại hội hàn-lâm thuộc địa

Hội hàn-lâm thuộc địa đã họp. Ông phó hội-đồng, là M. Chailley đã tuyên bố hội-đồng trị sự mới. Ông đọc diễn văn có tán dương công trạng ông Paul Doumer, đã tổ chức Đông-dương được chắc chắn như bây giờ, bắt đầu đặt đường hỏa xa Vân-nam, và mở lên trường Bác-cổ, khiến cho ở Đông dương cũng có nơi khảo sát khoa học.

Hoàng thái tử nước Anh

Hoàng thái-tử nước Anh đã đến thăm trường binh vụ Saint-Cyr. Hoàng thái tử sẽ được tặng chức danh dự về trường ấy.

Hoàng thái tử diễn thuyết tại nhà xé. Đồng minh, có nói nay mai sẽ đặt ở Paris một viện chuyên về việc nước Anh.

Tại nhà Pháp quốc ngân hàng

Kể từ ngày 3 Novembre này, nhà Pháp quốc ngân hàng sẽ mua tiền vàng theo giá 18 francs một grammo vàng nguyên, chứ không phải là 19 francs như trước, như vậy kể từ ngày bắt đầu mua tiền đến giờ, mỗi lou à vàng bị giá đi 10 f 18.

Đảng xã hội

Hội đồng quản dân của đảng xã-hội đã họp bàn sáng hôm nay ở Paris. Hội đồng định xuất bản một tờ báo hàng ngày để bảo-hộ tư-tưởng của bản đảng. Bedi chiều hội đồng bàn về cải phương lược trong cuộc bầu cử nay mai.

Ông Léon Blum có đáp lại các lời của đảng xã hội cấp tiến chỉ nghị đảng xã-hội trong cuộc bội nghị mới rồi ở Bordeaux. Ông có nói không có đảng xã hội trợ lực, thì đảng xã hội cấp tiến đã bị thất bại to. Ông có phàn-trần về cái tình thế tài chánh, và có nhắc lại rằng các trái khoán chiến tranh đáng lẽ là các tài sản hiện hữu phải gánh vác.

Về việc bảo cử nguyên lão nghị viên, hội đồng trung chuẩn một khoản của hội liên hiệp ở quận Seine xin rằng trong lần bỏ về thứ nhất không cho đảng xã-hội cấp tiến dự vào sổ bảo-cử của đảng xã hội; và một khoản của M. Renaudel, xin hội đồng phải kháng cáo việc kết liên với đảng cộng-sản.

Việc kinh tế

Quan Poincaré đã tiếp một số đại biểu các nhà nông phố. Ngài có bảy tỏ mọi lẽ bị buộc nghị phải cấm sự xuất cảng. Ngài nói ý chính phủ muốn hết sức mở mang việc sinh thực cho được thêm phát đạt. Hay mai ngài sẽ đệ trình tòa nội-các một bản dự án luật pháp về sự hết sức trừng trị các việc buôn bán đầu cơ, và tăng giá vô lý.

Tại hội đồng liên hiệp lao động

Hội đồng quản dân của hội tổng liên hiệp lao động có cũng bỏ phần kháng tất cả các việc hành động của bọn cộng sản.

Hội đồng thuộc địa

Hội đồng thuộc địa Pháp đã làm lễ kỷ niệm năm thứ bảy mươi. Lễ do thống-chế Lyautey chủ tọa, có M. Doumergue đến dự.

Nước Bỉ

Thời tiết

Vì những trận mưa mới rồi, nhiều sông lên mãi không kéo sẽ lụt lội

Một việc mưu hại

Hồi 3 giờ 40 phút, tại nhà ga Hau'e Slemale người làm đường hỏa xa Paris Berlin có bắt gặp hai đứa đương tháo đanh ốc đường sắt. Hai đứa ấy muốn làm cho xe hỏa trượt bánh để cướp của hành khách.

Thụy-sĩ

Phế đế nước Đức

Báo *Journal de Genève* báo tin rằng nếu phế đế nước Đức có xin phép lưu ở nước Thụy-sĩ, thì chánh-phủ Thụy-sĩ khẩn cầu cho phép nào.

Nước Anh

Việc thợ mỏ

Nhờ về sự thợ mỏ trở lại làm việc đã nhiều, nên sẽ than xuất sản tuần lễ này được quá một triệu. Tới ngày có việc phân tranh đến giờ, tuần lễ này là tuần lễ thứ nhất số than được nhiều như thế. Có lẽ chủ, và thợ đến đình đốn đến với nhau từng miền một, rồi sau này sẽ nhân đó mà điều đình với nhau về toàn-quốc.

Ông Baldwin có công-bố rằng chính-phủ không thể can-thiệp vào việc phân-tranh của thợ mỏ với chủ mỏ nữa. Hai bên sẽ trực tiếp điều-đình với nhau.

Nước Đức

Chánh-phủ dân quốc

Quan thủ-tướng Marx nước Đức đến diễn-thuyết ở Erfurt có nói từ giờ có xảy ra việc khuynh đảo chánh-phủ cũng không sợ nguy cho chánh-phủ dân-quốc nước Đức.

Nước Sảo

Tình thế chánh-trị

Quan nguyên thượng-thư nước Bảo Téodoroff hiện trần ở Belgrade có nói nay mai ở đông bộ Địa trung-hải sẽ xảy ra những việc quan-trọng. Ông có nói nước Bảo sẽ trở nên một cái kí dụng trong tay nước Anh và nước Ý.

Nhật bản

Việc thương-mại hàng không

Bộ Tài-chánh đã ưng cấp tiền để tổ chức các đường thương-mại hàng không.

Việc giao tế với nước Nga

Nhật bản lại cử một viên đại-biểu khác đi Moscou để điều-đình về bản giao-ước đánh cá. May ra đến cuối tháng Novembre sẽ xong.

Nghề mó hạt châu

Ở các đảo Bonin ít lâu nay nghề mó hạt trai rất lắm; dân sự ở đấy đinh ban chế bớt việc mó hạt châu cho hạt châu khỏi hạ giá quá.

Tàu bị cạn

Tàu *Tenyo* của công-ty *Nippon-Yusen Kaisha* chạy đi San-francisco bị cạn trong vũng Tokio. Đã phải đem hàng hóa và hành-khách lên để dỡ tàu cho.

(*Indopacifi*)

Giải đáp những điều pháp-luật

LỜI HỎI --- Xin ngài làm ơn chỉ bảo cho mấy điều sau này :

Tôi có bảo hiểm nợ cho một người không trả được, nên bị tôi tịch-ký lấy, vậy thì những ruộng hương-hỏa và lưu-ky của ông cha tôi để lại, thì người chủ nợ có thể tịch-biên được không?

Những ruộng ấy hiện có làm vào chức-thư, nhưng chức-thư làm từ Duy-tân mậu-niên chỉ có người tế-tự và lý-trưởng nhận thực thôi, không có trước bạ tại tòa, vậy chức-thư ấy có giá-trị gì không? mà bây giờ trước bạ có được không?

Nếu người chủ nợ tịch biên cả những ruộng hương-hỏa và lưu-ky ấy, thì họ tôi kêu giữ có được không? người ta có thể lấy chức-thư làm bằng chứng được không? Tôi vẫn sẵn lòng khất nợ, nhưng vì gia-tình không thể chu được, vậy người chủ nợ theo như lệ sẽ đòi lại bây giờ có thể cầu thúc thân-thể được không?

Xin ngài chỉ bảo cho cùng ơn quí-báo vạn bội.

LỜI ĐÁP. -- Cái chức-thư mà ông nói đó không có giá-trị vì không thể coi như một công-cảnh chứng thư được, nghĩa là không có hai người ký-bảo ký làm chứng. Không phải là vì một sự không trước-bạ mà chức-thư không có giá-trị đâu. Bây giờ đem trước-bạ cũng được, nhưng không bổ ích gì, vì cái chức-thư vẫn không có giá-trị. Như vậy đối với người chủ nợ (ông không có gì làm bằng chứng rằng những ruộng ấy là của hương hỏa.

Sau nữa vì thứ cái chức-thư có giá-trị nữa thì ruộng hương-hỏa ấy phải có bia đề rõ là hương-hỏa và trong địa-bộ cũng phải biên là phần hương-hỏa thì người chủ nợ mới không tịch-biên được.

Cứ như các án-văn cũ của tòa Thượng-thẩm Sa'gon đã kết trước thì người bảo lãnh cũng có thể bị cầu thúc thân-thể như người nợ.

Nhưng theo như các án văn mới của tòa Thượng-thẩm thì người bảo lãnh không thể bị cầu thúc thân-thể.

Ph. h-L.

Tự do diễn đàn

Lại về câu chuyện thừa-phái

Tôi đọc báo T. B. T. V. thấy bài trần tình của ông thừa B. T. B. yêu-cầu chánh-phủ gia ơn cho ngạch ông có quyền-lợi hơn trước.

Ai nghe ông thỉnh-cầu như thế mà trong bài của ông lại thành ra một mối tranh nghị lôi thôi, kẻ nói đi, người nói lại, không những cho một ngạch thừa-phái ông mà lại lấy cả đến ngạch nhà binh nữa, là tại làm sao?

Tôi không thuộc về ngạch thừa-phái mà cũng không thuộc về ngạch binh, để không thuộc về đảng phái nào thì hễ-tất phải góp chuyện cho rườm tại độc-giả, nhưng tôi cũng không quản tử-ơ ý-thiển mà bất-đắc-dĩ phải viết ra đây mấy hàng để cùng chư-tôn bình-phẩm.

Trước hết tôi xin nói bài của ông B. T. B.

Ông B. T. B. — Xem bài trần-tình của ông, ai cũng có thể đoán được học-lực ông thật là thâm nho hoạt bát; ai cũng khen ngợi ông thật vì lý chung mà phải bày tỏ những nỗi thiết-thời trong ngạch ông, song tiếc rằng khi ông làm bài lý khí sắt-sảng nồng-nàng quá, cho nên có mục tuyên-bố là không hợp với công luận mà sẽ đi thành ra câu chuyện lôi thôi. Việt tuyên-bố là do ở chính-phủ, cũng không khó gì mà tuyên-bố bỏ đi. Chính-phủ bỏ dụng những cựu-học sinh năm thứ 3 thứ 4 trường Thành-chung, tưởng cũng không phải là quá đáng; mà thiết tưởng những hạng này ra làm chức thừa thì còn thiếu gì nhanh-chai đặng đột, chẳng được công được việc lắm sao mà ông lại cho là vô ích? Ông bảo không lấy các cậu ấy ra mà bổ-dụng tỉ hãy giờ lấy đâu ra tá-tài lắm sinh cho đã dạng? Còn như các cậu quyền cậu cai ông bảo cần biết với nhờ nhóm cũng bổ ra thừa-phái ông chẳng các cậu ấy toàn như thế ư? vẫn cũng có kẻ thi đắt-đặt lại còn những rường cột ra điều ta là người nhà-nước, là ông quyền làm những điều khả-ố khả-bỉ; cũng có người thi học-hành tiêm-thúy không nỗi ông là làm thừa-phái, lại còn làm những chức-vụ hơn thừa-phái nữa kia chứ!

Ông ái-hoa. — Trước khi ông viết bài đáp lại ông B. T. B. ông kí quá vì vội ông bất trách B. T. B. xin đừng bổ những cựu học sinh trường Thành-chung, ông biết bình vực quyền-lợi cho bọn tân học ông, sao ông lại yêu-cầu chính-phủ bỏ các cấu-binh ra bổ-dụng tỉ hãy giờ lấy đâu ra tá-tài lắm sinh cho đã dạng? Còn như các cậu quyền cậu cai ông bảo cần biết với nhờ nhóm cũng bổ ra thừa-phái ông chẳng các cậu ấy toàn như thế ư? vẫn cũng có kẻ thi đắt-đặt lại còn những rường cột ra điều ta là người nhà-nước, là ông quyền làm những điều khả-ố khả-bỉ; cũng có người thi học-hành tiêm-thúy không nỗi ông là làm thừa-phái, lại còn làm những chức-vụ hơn thừa-phái nữa kia chứ!

Ông ái-hoa. — Trước khi ông viết bài đáp lại ông B. T. B. ông kí quá vì vội ông bất trách B. T. B. xin đừng bổ những cựu học sinh trường Thành-chung, ông biết bình vực quyền-lợi cho bọn tân học ông, sao ông lại yêu-cầu chính-phủ bỏ các cấu-binh ra bổ-dụng tỉ hãy giờ lấy đâu ra tá-tài lắm sinh cho đã dạng? Còn như các cậu quyền cậu cai ông bảo cần biết với nhờ nhóm cũng bổ ra thừa-phái ông chẳng các cậu ấy toàn như thế ư? vẫn cũng có kẻ thi đắt-đặt lại còn những rường cột ra điều ta là người nhà-nước, là ông quyền làm những điều khả-ố khả-bỉ; cũng có người thi học-hành tiêm-thúy không nỗi ông là làm thừa-phái, lại còn làm những chức-vụ hơn thừa-phái nữa kia chứ!

Ông ái-hoa. — Trước khi ông viết bài đáp lại ông B. T. B. ông kí quá vì vội ông bất trách B. T. B. xin đừng bổ những cựu học sinh trường Thành-chung, ông biết bình vực quyền-lợi cho bọn tân học ông, sao ông lại yêu-cầu chính-phủ bỏ các cấu-binh ra bổ-dụng tỉ hãy giờ lấy đâu ra tá-tài lắm sinh cho đã dạng? Còn như các cậu quyền cậu cai ông bảo cần biết với nhờ nhóm cũng bổ ra thừa-phái ông chẳng các cậu ấy toàn như thế ư? vẫn cũng có kẻ thi đắt-đặt lại còn những rường cột ra điều ta là người nhà-nước, là ông quyền làm những điều khả-ố khả-bỉ; cũng có người thi học-hành tiêm-thúy không nỗi ông là làm thừa-phái, lại còn làm những chức-vụ hơn thừa-phái nữa kia chứ!

Ông ái-hoa. — Trước khi ông viết bài đáp lại ông B. T. B. ông kí quá vì vội ông bất trách B. T. B. xin đừng bổ những cựu học sinh trường Thành-chung, ông biết bình vực quyền-lợi cho bọn tân học ông, sao ông lại yêu-cầu chính-phủ bỏ các cấu-binh ra bổ-dụng tỉ hãy giờ lấy đâu ra tá-tài lắm sinh cho đã dạng? Còn như các cậu quyền cậu cai ông bảo cần biết với nhờ nhóm cũng bổ ra thừa-phái ông chẳng các cậu ấy toàn như thế ư? vẫn cũng có kẻ thi đắt-đặt lại còn những rường cột ra điều ta là người nhà-nước, là ông quyền làm những điều khả-ố khả-bỉ; cũng có người thi học-hành tiêm-thúy không nỗi ông là làm thừa-phái, lại còn làm những chức-vụ hơn thừa-phái nữa kia chứ!

trăng, còn trên từ hàng xuất đội chánh phó quản... » Ông nói thế rồi phải rồi, song xin ông nghỉ lại, nếu ngoài binh các ông ai cũng như ông, cũng như các ông hoàn hị thì làm gì có cái ý kiến « Đánh ngồi trong giếng » !

Sao cho trong làm thì ngoài mới êm, thiết tưởng trong ngoài hình cái sẽ người lỗ-lăng quả người lỗ-lăng thật ít đi thì làm gì nên nỗi con sâu bỏ dầu nồi canh ! Quân tử độc nhi tiểu nhân ư chung, đã ông hết lòng binh vực cho ngoài binh, song vì đó mà nghỉ cũng khó lòng thay !

Nói tóm lại các ông đều là người học-thức ý kiến không xộng, sao đám phô bày lên báo-chương, song trước khi làm gì tưởng xét đi xét lại xem đã, đừng cho thế bụ đâu nói đấy, đừng vị kỷ quá, thành ra lỗi lỗ không được chính-đáng. Đức Khổng-tử nói rằng : « Thận vi ngôn » ấy là trong khi nói năng mà ngại còn dạy phải cẩn thận, phương chi là nói ở trên báo-chương, khi có chế lỗ có hàng muôn người, ta há chẳng nên cẩn thận lắm ru ! Tờ báo cũng vì nhu chốn sân khấu tiến kịch hát hay, hay dở, khán quan còn phải mỗi mỉm bình phẩm, huống chi là một tờ báo, ta há chẳng nên lưu ý sao ! Tờ báo là một cái cơ quan truyền bá tư-tưởng văn-minh rất có hiệu quả, thế thì ta nên qui hay nên rẻ ? Chẳng ai cũng bảo nên qui. U, qui, thì ta đừng nên làm như nhà nước tờ báo làm giảm giá-trị tờ báo bằng những tư-tưởng cỏ, lý luận xằng, chớ cũng kích nhau về việc làm phí một cột báo đáng quý, đáng mến lắm đi vậy. Có người bảo : có thế thì mới rộng đường dư luận, xin đáp rằng : không phải thế đâu : Tranh luận cái vấn-đề gì có ảnh hưởng đến cuộc tương-lai, cuộc tiến bộ cho xã-hội, thì cứ tranh luận đó mới là có ích, chứ cái vì ích ấy đáng mà lấy tờ báo làm chiến-công kích nhau về việc làm phí một cột báo đáng quý, đáng mến lắm đi vậy. Có người bảo : có thế thì mới rộng đường dư luận, xin đáp rằng : không phải thế đâu : Tranh luận cái vấn-đề gì có ảnh hưởng đến cuộc tương-lai, cuộc tiến bộ cho xã-hội, thì cứ tranh luận đó mới là có ích, chứ cái vì ích ấy đáng mà lấy tờ báo làm chiến-công kích nhau, hại-báo chỉ hại nhau thì chẳng ích lợi gì cho người ngoại quốc mia mai và làm cho người đọc báo phải chán nản bực mình.

Tôi viết bài này là vì công luận, vì công ích mà viết, chứ không có ý gì là chỉ trích các ông cả, ai có không hiểu mà phiền đối tôi, tôi cũng bằng lòng.

Quan-nhân, Phạm văn-Chấn dit Duy-Kinh

VIỆC HANOI

Nhiệt kế :

7 giờ	24 độ
15 giờ	24 độ

Giá thóc gạo :

Gạo hàng nhất, một tạ	11 đ 60
— nhì, —	11 00
— ba, —	10 30
Thóc hạng nhất, —	6 50
Bắp ngô —	— 50

Giá bạc : — Kể từ ngày 3 Novembre 1926, giá bạc ở kho Nhà nước định là 72 f. 00.

Thị giá quốc tế :

Ngày 26 Octobre 1926

3 °/.	hoàn dần	64 f. 40
3 1/2 °/.	hoàn dần	82 f. 20
4 °/.	vĩnh viễn 1917	46 f. 25
4 °/.	» 1918	45 f. 30
6 °/.	» 1920	66 f. 50
5 °/.	hoàn dần 1920	70 f. 45
4 °/.	1925	87 f. 10

Ngày 29 Octobre 1926

3 °/. vĩnh-viễn	49 f. 70
5 °/. 1915-1916	57 f. 25

Cắt đám quan Lãnh-sự Robert. — Trong số báo ngày hôm qua bản quán đã tường thuật việc quan Lãnh-sự Robert bị hại tại Long-châu. Sáng hôm ấy chính phủ Đông dương đã làm lễ cất đám ngài rất trọng thể. Trước 8 giờ các quan chức đã họp đông đủ tại nhà ga đường hàng Cỏ để đưa đám. Linh cứu quan Lãnh-sự phủ có tam thị, rồi đặt lên xe ngựa đi vào nhà thờ Chánh làm lễ. Hai bên đại dư có một toán linh khố xanh cầm súng chỉ địa.

Đi ngay sau linh cứu có quan quyền Toàn-quyền Pasquier, quan Thống-sứ Robin, quan Thống-sứ, quan Lãnh-sự Cadet mới sang Long-châu, các quan thủ-hiến các xứ, các quan Lãnh-sự các nước và đại-biểu của chính-phủ Quảng-tây cùng các nhà thân thương đi gần kín mặt. Các quan công-sứ các tỉnh cũng về đưa đám đông lắm. Các vòng hoa đem viếng rất nhiều, xin kể mấy vòng là của quan Toàn-quyền, của các Lãnh-sự Anh, Bỉ, Nhật, Bồ-đào-nha, của chính-phủ Quảng-tây, của thành phố vân vân.

Làm lễ tại nhà thờ xong, rước xuống nghĩa địa Tây ở đường Huế để quàn tạm rồi đưa về Pháp. Tuy trời mưa to mà các quan đều đi bộ xuống tận nghĩa địa. Quan Lãnh-sự Cadet, quan Toàn-quyền đều lần lượt đọc diễn văn.

Hội-đồng cứu-tế trung ương. — Hội-đồng Pháp-Việt cứu-tế trung-ương đã họp tại nhà ông hội-trưởng là bác-sĩ Le Roy des Barres ngày thứ ba 19 Octobre 1926 hồi 17 giờ 30.

Ngoài những ông hội-viên của hội-đồng thì kỳ này có M Reinert là hội-trưởng hội-đồng cứu-tế Hưng-yên và M. Trần-tinh-Huệ là dân biểu cũng có chân hội-viên trong hội-đồng ấy. M. Reinert có trình bày rõ ràng cách thức trợ cứu cho các dân lụt là thế nào. Ở Hưng-yên các mỗi ngày phát chẩn một lần, về việc này các quan chức các nhà thân thương Tây Nam ai nấy đều hết lòng với nghĩa vụ. M. Reinert có xin hội-đồng trung-ương ngợi khen tất cả những người đã nhận giúp ông trong việc ấy. Ông lại trình với hội-đồng rằng hôm dự định từ hôm giờ đã cho những đất bị ngập đến khi nước rút ra là tất được ngay. Quan bác-sĩ Le Roy des Barres đáp rằng việc ấy không phải là việc dễ, một mình hội-đồng không thể đảm nhận lấy được, tất phải có chính phủ bảo cho mới xong, ông nói nếu cần thì ông sẽ trình quan Thống-sứ về vấn đề quan trọng ấy.

M. Elliès trình rằng các dân lụt trước kia nhiều người đã thắt-cổ nghỉ đánh cá, vì như bây giờ thì công lợi lắm, song nhiều người vì lụt mà mất cả đồ chài lưới, ông lại trình rằng các nông gia ở miền lụt nhiều người không có nắn mà đội.

Ông hội-trưởng hội-đồng trung-ương đáp rằng đó là những khoản chi-tiêu nhỏ nhặt, cho hội-đồng các tỉnh có thể tự liệu lấy được, mua bất bao nhiêu tiền kẽ ra giấy, hội-đồng sẽ hoàn lại.

Ông hội-trưởng trình rằng ông đã mua 2.500 cái chăn theo kiểu hội-đồng đã ưng-thuận và ông đã phân phát đi như sau này :

Sơn-la :	600 cái
Thái-bình :	500 »
Hưng-yên :	1400 »

Và nay mai sẽ mua 2000 cái nữa mỗi cái cân được 1 kilg 400 và giá 1 $ 35. Ông lại mua 40.000 cái chiếu để tây sẽ cần dùng mà phân-phát đi các tỉnh.

Ông hội-trưởng bàn rằng các tỉnh lị các miền lụt nên cho Hanh-trang đang gạo đã phát trong tháng một tây này.

Số quyên ở Hưng-yên vừa mới gửi lên sộng được 1.482$50, tiền ấy đã chi dụng ngay về việc chẩn cấp cho các dân lụt rồi.

Hội-đồng gửi lời ngợi khen quan tổng-đốc Nguyễn-năng-Quốc chẳng những đã quyên một số rất lớn mà lại xuất tiền riêng nuôi nốc ba trăm người ở trong dinh nữa.

Ông hội trưởng trình rằng công-ty rượu có giúp 100 tấn gạo để phát đi các tỉnh, M. Ngô-nhật-Thăng có giúp một cái xe đạp mà sẽ cá ngựa đã mở số lấy tiền mức được ba trăm đồng. M. Vương-đắ -Thái ở hàng Trống có giúp cho hội-đồng Bảo sinh 3 tấn tuốc. Hội-đồng xin cảm ơn tất cả các ông.

Cứu giúp dân bị lụt. — Bản báo nhận được của M. Đặng-đình-Đệ tặng sự tại sở Kiểm-lâm ở Kompongtiam (Cao-man) gửi 10 đồng và của một nhà từ-thiện ẩn-danh ở Bình-định (Trung-kỳ) gửi 1 đồng, cộng là 11 đồng để quyên giúp dân bị lụt. Số tiền ấy bản-báo sẽ chuyển giao đến hội-đồng cứu-tế.

HỄ THẤY ĂN KHÔNG NGON MIỆNG?

Thì đến chiều mua ngay một lọ Quintonine giá có 0$60. Rồi pha vào với một lít rượu vang thường mà uống, bấy giờ sẽ thấy trong mình khỏe mạnh lạ thường mà dạ dầy lại được dễ chịu hơn nữa.

Bán tại hàng bào-chế BLANC, phố Paul-Bert, Hanoi.

CÁC NHÀ DÙNG ĐỒ ẢNH NÊN BIẾT

Vì hiệu bào chế Montès, 54 phố Paul Bert, Hanoi mua nhiều, và mua được rẻ, nên hiệu ấy lại có thể bán được các chất Hyposulfite de Soude, Bisulfite de Soude, Sulfite de Soude, Hydroquinone, và tất cả các thứ dùng vào nghề ảnh, theo giá rất rẻ.

Viết thư mua hỏi giá.

TRUNG BẮC HỌC HIỆU

Là trường tư thục của báo quán Trung-bắc mở ra qui-tắc theo như các trường Pháp Việt của Nhà nước

« Buổi tối có một lớp dạy những người đã có bằng Sơ học Pháp-Việt để thi vào các trường cao-đẳng tiểu-học và một lớp dạy chữ Anolais và chữ Latin. Giấy xin học gửi đến hiệu trưởng ở 22 phố Nhà-thờ (rue Lamblot) Hanoi.

Ngạch công chánh. — M. Vũ-như-Kiện, thư ký hạng sáu, ngạch Công-chánh theo như đơn xin nay lại thuộc vào ngạch ấy và đổi đi làm việc tại dọc Hòa xa.

M. Đào-Huân công-chánh chuyên-môn tá-sự hạng nhất tại Phúc-yên, nay đổi đi tăng-sự tại sở điều-khiển việc làm đường Phả-lang-thương, Lục-nam, An-châu, Đình-lập.

Ngạch học chính. — M. Nguyễn-an-Bình, làm phụ biện tại trường Quỳnh-côi, huyện Kim thành (Hải-dương), nay được tự dịch.

M Nông-duy-Duyệt, có bằng sơ-học Pháp-Việt, cựu học-sinh năm thứ hai tại lớp hành chính của các miền thượng-du ở trường bảo hộ, nay được bổ giáo học thí sai tập sự.

M. Hà-quang-Tạo, cựu học-sinh lớp sư-phạm Hanoi, được bổ làm phụ biện, lương tháng 22$50.

新民書館

BỘ TIỂU-THUYẾT

THIẾT-HOA -TIÊN SỬ

Mới xuất-bản. rất được hoan-nghênh, bán đã nhiều lắm. mua mau kẻo hết.

Cuốn thứ nhất

Bán rẻ: 0$03

để các ngài xem thử

TÂN-DÂN-THƯ-QUÁN

Mỏ vàng. — Nay mỏ một tước 2 sơ học Pháp-Việt ở làng Xa-lăng, huyện Nam-trực, tỉnh Nam-định.

Đi trường. — Trường sơ-đẳng Na-treo, châu Ôa (Lạng-sơn), trước ở làng Na-treo, nay dời sang làng Lang-giai.

Học sinh ta tại Pháp. — Vừa có tin rằng cậu Bùi-đình-Tứ và cậu Bùi-đình-Ngọ là lệnh lang M. Bùi-đình-Thinh án-sát Vĩnh-yên mới sang Pháp học hồi tháng tám năm nay mà đã đỗ tú tài phần thứ nhất (sciences-lanjues et latin-langues). Tháng bảy tây vừa rồi, cậu Tứ con quan án Vĩnh-yên là cậu Bê-đình-Tinh đã đỗ tú tài phần thứ hai (latin-langues philosophie) Vậy có lời mừng M. Bùi-đình-Thinh và ba cậu tú mới.

Hội-chợ Hanoi

Mọi việc ở Hội-chợ năm nay sẽ bắt đầu từ ngày 28 Novembre, đến ngày 12 Décembre thì thôi.

Ngạch cổ đỏ. — Cô Trần-thị-ngọc có đỗ thực thụ hạng ba, tại nhà thương Hanoi, nay được phép nghỉ dưỡng bệnh 15 ngày.

Mlle Nguyễn-thị-Hiền, cựu học-sinh trường cổ đỏ, nay được bổ làm khán-hộ thường hạng tư.

Chuyện chú Khách với cô đầu. — Một người Khách thanh-niên tên là Tchan-Yuong-So, 17 tuổi, bán hàng bò chỉ ở phố Tiền-an, tỉnh Bắc-ninh, sang Hanoi chơi, gặp hai người đồng hang rủ xuống Khâm-thiên hát. Khi ra về, mận đậu xin nên phải khất với nhà chứa sẽ trả tiền sau. Cách mấy ngày, chú Tchan-Yuong-So ý hẳn lại nhớ tình-nhân nên lại trở sang Hanoi, thuê một cái xe đạp của một hiệu ở phố hàng Lọng, đi đạo qua Khâm-thiên, gặp chú nhà chứa tên là Lê-thị-Tàu tại lại lôi kéo hắt vào bòi tiền, nhưng vẫn không có thì mụ hắt tiền giấy gần xe-đạp chỉ cái tối hôm nọ. Chú Khách thân cô thế độc, hất đắc-dĩ, phải làm giấy theo ý chú nhà. Xong rồi chú lên lên sở cảm hàng Trống kiện thị Tàu là sẽ tịch hết lấm giấy gần xe đạp. Sở cảm làm hồ sơ đâu xong, giải cả hai bên ra tòa án xét xử.

Cái trận nguồn ruồi đồng. — Ngày-Phú bưởn hôm ở Hải-dương lên chơi nhà cô Văn-thị-Thuận trúc cô Bacôm, ở phố hàng Khánh và mở tiệm cấp của bọn một nghìn ruồi là việc cũ nói trong báo trước nay đã phải giải ra tòa án để tòng giam.

5 NGAY XEM HẾT PHONG CẢNH PARIS

Tích chuyện hay, rất lạ, lắm cảnh éo le tức cười.

Tại rạp Cinéma Palace Hanoi.

Từ thứ Tư 27 Octobre đến thứ Ba 2 Novembre 1926.

PHÒNG - THĂM - BỆNH

CỦA QUAN

Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET

Thương thư đệ nhất đẳng Bắc-đẩu bội-tinh. Nguyên chuyên về ngoại khoa tại bệnh-viện Tunis, Fes, Rabat, Casablanca Port-Said đã cấp Huế.

Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai

Giờ khám bệnh : Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ — chiều 14 — đến 17 —

KHÁM BỆNH : Giá 3 đồng một lần

XIN GIẤY LÂM-CHỨNG : GIÁ 1$50

Phòng thăm bệnh tại ĐƯỜNG GIA-LONG, 22.

GIẤY NÓI SỐ 236

3018.

Quan Góc-tơ Bi-cơ-man

Y-khoa tiến-sĩ

Chữa các chứng bệnh đàn ông, đàn bà, con gái, các chứng khí hư, các bệnh sốt thường, cảm và ngã nước, các bệnh lậu, giang-mai, lỗ, đau mắt, các chứng sài trẻ-con.

Phòng khám bệnh chính tại phố hàng Giá, số nhà 53, Hanoi, Ông nói 314.

Quan Góc-tơ có cả nhà cho người đế, người ốm đến nằm, ai cần lại hỏi. 3019

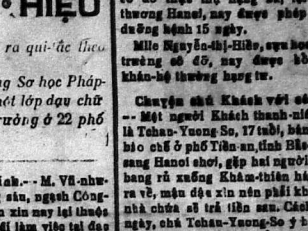
CHỈ CÓ MỘT THỨ THÔI

Thuốc đau mắt vàng rất công-hiệu mà quý-khách đã hoan nghênh hầy nay thì ở trên lọ thuốc phải có hiệu rõ « COLLYRE JAUNE selon la formule du Dr Cesaux ».

Thuốc cũng vàng, giấy giản lọ cũng vàng mà gấy bọc cũng vàng, các quý khách nên đòi bằng được như thế thì mới khỏi nhầm. 3009

Đã in xong lịch năm 1927 rồi. — Xin kính-cáo để các quý nhà buôn công-thương cùng các tư gia xa gần biết là lịch năm 1927 của bản-quán đã in xong, vậy ai muốn mua buôn hay mua lẻ thì xin kịp đến bản-quán mà chọn các kiểu về, kẻo chậm ra thì các kiểu về đẹp người ta trọn hết mất.

Sau đây bản-quán xin thử in ngày mồng một Tết ra sang năm ra làm mẫu để các ngài xét thì đã biết lịch của bản-quán rõ ràng tiện lợi hơn các thứ lịch khác là thế nào :

Giá lịch của bản-quán bán như sau này :

Từ 100 trở lên. . .	0 $ 35 một
Từ 50 đến 99 . . .	0 40 »
Từ 1 đến 49 . . .	0 45 »
Tiền cước 1 quyển .	0 25 »
2 quyển	0 40 »

Các ngài ở xa, muốn mua lịch trước nên rõ nhân mua chúng cho nhẹ tiền cước thì hơn.

Ai muốn hỏi gì xin cứ viết thư về cho ông Quản-lý nhà in bản-quán như sau này :

M. Bùi-trần-Thiên
61-63, Rue du Coton, Hanoi.

Tin sau cùng

Tây-tai ở nước Ý

Tin Liège. — Mưa tuyết đã dồn, sông Meuse và các nghành phụ lưu lên to. Các bến tàu nhiều nơi ngập lụt.

Động đất ở Pai luật-tân

Ở đảo Lezon động đất, không dân bị hư hại cả. Cái cô đường gấy tỉ ép ở châu Caeayan là bị đứt mất thôi.

Một việc lối thôi ở nước Ý

Mấy người cảnh binh của đảng fascisme đánh những người làm báo xa Pháp ở nhà ga quốc-tế, vì những người này không cất mũ trong khi thổi bài nhạc ái-quốc của đảng fascisme. Bọn fascisme đem làm rộn lên trở không cho xe-hỏa Pháp đi, linh cảnh-sát phải đuổi những người lộp bộp ở gần nhà ga. Sẽ biết một người fascisme trước đây xông vào bộ Linh sự Pháp. Cứ như việc ra xét hãy giờ thì sẽ có điều tránh người Pháp là vậy cả.

Đảng xã hội nước Pháp với bọn thợ mỏ nước Anh

Tại cuộc hội-nghị quốc-tế của đảng xã-hội nước Pháp đã đồng thanh ưng-chuẩn một khoản xin bản đảng giúp tiền cho bọn thợ mỏ nước Anh. (*Indopacifi*)

KỲ TÊN KHÔNG RÕ

Bác-quản xin các ngài mua báo khi có việc gì viết thư đòi hỏi báo-quản, thì cho biết cái số in ở trên gói báo, hoặc là gửi cho bản-quản cái giấy quản lý, để cho người làm đỡ tìm kiếm. Kẻo các ngài thường hay kỳ tên vẫn tắt, hoặc thác quê, không sao đọc được, thành ra nhiều khi bản quản không hiểu ai mà trả lời.

Số 96

BẮC-TỐNG

Dương-gia-tướng

NGUYỄN-BỈNH-MỤC dịch thuật

Dương lệnh-bà nói :

— Con biết thế phải quá nghỉ, vì con đã có phật-duyên. Qui-bà mợ hãy còn đây thì sau này tất còn nhiều lần cùng nhau gặp-gỡ.

Dương ngũ lang gạt nước mắt mà lạy tạ. Khi tiệc đến nửa chừng, bỗng nghe báo bọn *Nhạc-thắng* và *Bố-điền-hầu* đi gọi quân đến nơi, đến nơi rồi mới nói rõ, thực thì ra phía ngoài trại để nghênh tiếp. Bọn *Vương-qui*, *Kim-đẩu*, *Mã-thị Bát-nương* và *Cầu-muộ* đều vào trong quân-trướng, cùng nhau làm lễ tương-kiến.

Dương ngũ-lang mời *Vương-quingồi* lên phía trên, rồi sụp xuống lạy mà thưa rằng :

— Ngày nay đã thảo-phụ phải làm lối đường xa mà tôi đây, thật là cái lỗi của tiện-thiếp này vậy.

Vương-qui nói :

— Hiền-thiệt vì việc nước mà triệu ta thì ta dẫu phải lao khổ đến đâu cũng không khi nào dám lấy làm quản-ngại.

Dương lệnh-bà cũng cùng mọi người làm lễ tương-kiến, rồi truyền mở tiệc khánh hạ, mọi người cùng nhau uống rượu rất vui vẻ.

Ngày hôm sau, *Dương* lục-lang vào tâu với *Tống Chân-tôn* rằng :

— Muốn tâu bệ hạ hay Kẻ bộ-thần sai người đi gọi thêm quân thì các hàng tướng-soái ở nơi biên-giới, đâu đã đem quân đến tiếp ứng. Dám xin thánh-thương giáng chỉ cho kẻ bộ-thần ra phá vây đó.

Tống Chân-tôn phán rằng :

— Dẫu các hàng tướng-soái đến đã đem quân đến, nhưng nhà-ngươi cũng nên gửi cách cẩn-mật, nhớ đề cho quân giặc hiểu biết mà lại làm giảm mất nhuệ khí của quân ta.

Dương lục-lang vâng mệnh, sợ lại lui ra, cùng *Dương tôn-bảo* thương nghị việc tiến binh. *Dương-tôn bảo* nói :

— Hôm trước sư-phụ con đã sẽ dặn con rằng hãy giờ tiến binh nhau lợi, tất cần đợi phái chọn ngày. Vậy con xin cùng các tướng hãy đi đó xét một tiện nữa xem sao, rồi sau sẽ hàn cách tiến đánh.

Dương lục-lang khen phải. Mọi ngày hôm sau, hai bỏi trống ngũ, *Dương-tôn-bảo* mặc giáp cưỡi ngựa, đem quân tiến ra. Bên trại quân *Liêu* có *Hàn-diên-thọ* cũng dụng cờ nổi trống đem quân ra tiếp.

Hàn-diên thọ trông sang bên trận quân *Tống*, thấy một viên thiếu-niên tướng quân đang cưỡi con ngựa bạch-hoa, lại có cầu hàng tướng-soái xám xịt ở xung quanh. *Hàn-diên-thọ* nhìn rõ con mặt hình-hoa-hoè chính là con ngựa của *Tiêu* thái-hậu, cầm tức không biết đường nào.

Hàn diên-thọ quát to lên rằng :

— Đứa trẻ con miệng còn hơi sữa kia chớ có chạy trốn !

Dương-tôn bảo nghe tiếng quát to của *Hàn diên thọ* khác nào như tiếng sét đánh ở trong chòng trời, tức thì ngã ngựa. Các tướng với vàng xám lại cứu đỡ *Dương-tôn-bảo* rồi đem về trong trại. *Hàn-diên thọ* cũng rút quân trở về.

Dương lục-lang nghe được tin ấy, giật mình kinh sợ, cũng vội vàng đem quân đến thì các tướng đã vực *Dương-tôn-bảo* vào ngồi ở trong quân-trướng. *Chung đạo-nhân* hóa một viên thuốc cho uống, *Dương tôn-bảo* lại hồi tỉnh ngay.

Dương lục-lang hỏi vì cớ chi mà ngã nguy thì các tướng đáp rằng :

— Bẩm giờ tướng *Liêu* quát lên một tiếng, rồi tiểu tướng-quân không biết vì cớ chi mà bỗng ngã xuống.

Dương lục-lang buồn-rầu không biết dường nào, nói với *Chung đạo-nhân* rằng :

— Con tôi chưa cùng quân giặc giao-chiến mà đã khiếp sợ như thế, thế thì khi vào phá trận, còn mong sao cho được thành công.

Chung đạo-nhân nói :

— Tiểu tướng-quân không phải là không có tài chiến-trận, chỉ vì chưa đến thời trăng đánh, cho nên chưa ra sự ngăn-trở lý. Vậy nên tôi với thánh-thương giả-ân ban thêm cho tiểu tướng-quân một vài thời và đặc-cách phong thêm người-sơ-sơ thì mới có thể phá vỡ trận-đồ của quân *Liêu* vậy.

Dương lục-lang nghe lời, vào tâu bệ *Tống Chân tôn* bắt rằng *Dương-tôn bảo* vì cớ thế trở chưa ra-đồ mà chưa có thể phá vỡ được *Hồi-tịch*. *Tống Chân-tôn* cũng cho quan vào vì triều-thần thương nghị mưu kế.

Bát vương tâu rằng :

— Muốn tâu bệ-hạ ! Phàm muốn cho người nào lập nên được công-trọng lớn, tất phải chuyện-ấy quyền-binh cho người ấy. Nay khi-số *Liêu* hiện đương hăng-hái, nếu không có một vị ngu-ân-soái như *Tiêu-tín* thuở xưa thì khó lòng mà bình-định được. Dám xin bệ-hạ gia-ân độc-cách phong chức cho *Dương-tôn-bảo* để đem quân ra phá trận-đồ quân *Liêu*, mà khiến thiên-hạ từ nay được an hưởng thái-bình vậy.

Tống Chân-tôn hỏi rằng :

— Ta nên phong cho chức gì ?

Bát-vương nói :

— Bệ hạ nên bắt chước việc « *Đăng-đàn bái tướng* » của *Hán Cao* rồi phong cho *Hàn-tín* thuở xưa, khiến cho các tướng phải tuân theo mệnh lệnh thì trong khi ra trận, ai nấy đều gia tâm cố sức, mới có thể chống được thành công.

Tống Chân-tôn chuẩn tấu, truyền lệnh cho các tướng-tí lập một cái tướng-đài ba tầng ở phía chính-nam để theo lương « *Thiên địa, nhân* », lại rằm năm là có ngũ sắc để theo tượng năm phương, cùng sắm-sanh các thứ lễ vật theo như thể lệ đề *Hán* thuở trước.

Trong hai ngày thì lập xong tướng đài, *Tống Chân-tôn* tấn-giá về ăn chay, rồi sáng ngày tới, đem các quan văn võ triều-thần đến đấy để làm lễ. *Tống Chân tôn* truyền triệu *Dương-tôn bảo* đến trước ngự-tọa, đội hương phát-thệ.

Khi làm lễ phát-thệ xong, *Tống Chân tôn* thân-thể đọc cái ấn đặc-quyền ; soái cho *Dương-tôn-bảo*, phong làm *Hách-thiên bá-vương*, quản mệnh đi phá trận đồ của quân Liêu *Dương-tôn bảo* cùng với mọi người tạ ơn.

Tống Chân-tôn bảo các quan triều-thần rằng :

— Dương-tôn-bảo tuổi hãy còn trẻ nay ta hạn-ân tặng thêm một tuổi, để sang sau đã cái sẽ thành-niên.

Bát-vương tâu rằng :

— Bệ-hạ đã ban cho *Dương-tôn-bảo* nguyên-soái được thêm một tuổi thì thiên-đăng cũng xin tặng thêm một tuổi nữa, cộng thành mười sáu tuổi, mong rằng trong khi đem quân ra trận, sẽ có cái uy-phong vạn-hộ vậy.

Tống Chân-tôn bằng lòng mà phán rằng :

— Nhà-ngươi nghĩ rất phải.

Khi thành-lễ rồi, *Tống Chân-tôn* sai người cầm lệnh-bài đưa *Dương-tôn-bảo* về trại.

Dương-tôn bảo sụp lạy ra đi. *Tống Chân-tôn* lại cho quan văn võ triều-thần trở về ngự-đình.

Ngày hôm sau, *Dương-tôn-bảo* ngồi trong quân-trướng, truyền-bố mệnh-lệnh cho các hàng tướng-tí, mãi *Chung đạo-nhân* vào để thương-nghị việc tiến binh.

Chung đạo-nhân nói :

— Thế trận quân *Liêu* rất hàng-trăng, ta nên sai người đi đò xét một buổi nữa xem sao, rồi sau sẽ liệu cách tiến đánh.

(*Còn nữa*)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Les misérables

DE VICTOR HUGO

(Suite)

Cosette, elle, tout entière aux extases de la possession, ne voyait et n'entendait plus rien.

Le visage de la Thénardier prit cette expression particulière qui se compose du terrible mêlé aux riens de la vie et qui a fait nommer ces sortes de femmes : mégères.

Cette fois, l'orgueil blessé exaspérait encore sa colère. Cosette avait franchi tous les intervalles, Cosette avait atteinté à la poupée de «ces demoiselles.»

Une czarine qui verrait un mougick essayer le grand cordon bleu de son impérial fils n'aurait pas une autre figure.

Elle cria d'une voix que l'indignation enrouait :

-- Cosette !

Cosette tressaillit comme si la terre eût tremblé sous elle. Elle se retourna.

-- Cosette! répéta la Thénardier.

Cosette prit la poupée et la posa doucement à terre avec une sorte de vénération mêlée de désespoir. Alors, sans la quitter des yeux, elle joignit les mains, et, ce qui est effrayant à dire dans un enfant de cet âge, elle se les tordit ; puis, ce que n'avait pu lui arracher aucune des émotions de la journée, ni la course dans le bois, ni la pesanteur du seau d'eau, ni la perte de l'argent, ni la vue du martinet, ni même la sombre parole qu'elle avait entendu dire à la Thénardier, -- elle pleura. Elle éclata en sanglots.

Cependant le voyageur s'était levé.

— Qu'est-ce donc ? dit-il à la Thénardier.

— Vous ne voyez pas ? dit la Thénardier en montrant du doigt le corps du délit qui gisait aux pieds de Cosette.

— Hé bien, quoi ? reprit l'homme.

-- Cette gueuse, répondit la Thénardier, s'est permis de toucher à la poupée des enfants !

— Tout ce bruit pour cela ! dit l'homme. Eh bien quand elle jouerait avec cette poupée ?

— Elle y a touché avec ses mains sales ! pour suivit la Thénardier, avec ses affreuses mains !

Ici Cosette redoubla ses sanglots.

-- Te tairas-tu ! cria la Thénardier.

L'homme alla droit à la porte de la rue, l'ouvrit et sortit.

Dès qu'il fut sorti, la Thénardier profita de son absence pour allonger sous la table à Cosette un grand coup de pied qui fit jeter à l'enfant les hauts cris.

La porte se rouvrit, l'homme reparut, il portait dans ses deux mains la poupée fabuleuse dont nous avons parlé, et que tous les marmots du village contemplaient depuis le matin, et il la posa debout devant Cosette en disant :

-- Tiens, c'est pour toi.

Il faut croire que, depuis plus d'une heure qu'il était là, au milieu de sa rêverie, il avait confusément remarqué cette boutique de bimbeloterie éclairée de lampions et de chandelles si splendidement qu'on l'aperçevait à travers la vitre du cabaret comme une illumination.

Cosette leva les yeux, elle avait vu venir l'homme à elle avec cette poupé comme elle eût vu venir le soleil, elle entendit ces paroles inouïes : *c'est pour toi*, elle le regarda, elle regarda la poupée, puis elle recula lentement, et s'alla cacher tout au fond sous la table dans le coin du mur.

Elle ne pleurait plus, elle ne criait plus, elle avait l'air de ne plus oser respirer.

La Thénardier, Éponine, Azelma étaient autant de statues. Les buveurs eux-mêmes s'étaient arrêtés. Il s'était fait un silence solennel dans tout le cabaret.

La Thénardier, pétrifiée et muette, recommençait ses conjectures : - Qu'est ce que c'est que ce vieux ? est-ce un pauvre ? est-ce un millionnaire ? C'est peut-être les deux, c'est-à-dire un voleur.

La face du mari Thénardier offrit cette ride expressive qui accentue la figure humaine chaque fois que l'instinct dominant y apparaît avec toute sa puissance bestiale. Le gargotier considérait tour à tour la poupée et le voyageur ; il semblait flairer cet homme comme il eût flairé un sac d'argent. Cela ne dura que le temps d'un éclair. Il s'approcha de la femme et lui dit bas :

-- Cette machine coûte au moins trente francs. Pas de bêtises. A plat ventre devant l'homme.

Les natures grossières ont cela de commun avec les natures naïves qu'elles n'ont pas de transitions.

-- Eh bien, Cosette, dit la Thénardier d'une voix qui voulait être douce et qui était toute composée de ce miel aigre des méchantes femmes, est-ce que tu ne prends pas ta poupée ?

Cosette se hasarda à sortir de son trou.

-- Ma petite Cosette, reprit le Thénardier d'un air caressant, monsieur te donne une poupée. Prends-la. Elle est à toi.

(A suivre)

Những kẻ khốn-nạn

Lê-bài tiểu-thuyết, của ông Victor Hugo
NGUYỄN-VĂN-VĨNH dịch.

(Tiếp theo)

Con bé này thì đương ở trong cơn mê-lạc, không nom không nghe thấy gì hết.

Nét mặt con mụ *Thénardier* lúc ấy tự dưng biến ra một cái sắc quái-lạ, nom có vẻ dữ-tợn mà hòa lẫn với một cái thường-tình, nhân-cố nhỏ-mọn mà kết-quả nên cuộc phong-ba, cái sự dễ nên lôi-đình như thế để khiến cho người ta đặt riêng tên cho loại đàn-bà ấy là: nghiệt-phụ.

Lần này thì lại thêm một cớ bẽ-bàng, cho nên cơn giận lại càng ghê-gớm. Con này thật đã cả gan, không còn quản chi thứ bậc, đã dám phạm đến búp-bê của «hai cô» ái-nữ.

Giả-sử bà Hoàng-hậu nước Nga, bỗng nhìn thấy một tên *mu-gích* (người nhà-quê nước Nga) dám đem cái dây-thao xanh của Hoàng-thái-tử mà ướm vào mình, thì cái mặt giận hẳn cũng y như thế.

Mụ bèn lên cái giọng khàn, vì cơn giận lại khàn thêm nữa, mà trả vào cái tang-vật còn rành-rành ở bên chân con bé mà rằng:

— Cosette!

Con bé giật mình một cái, dường như bỗng thấy đất động dưới chân, rồi quay đầu lại. Mụ thét tiếng nữa:

— Cosette!

Cosette khẽ buông con búp-bê ra mà đặt xuống đất, có vẻ quí-báu nâng-niu, mà lại có vẻ thất-vọng ngao ngán. Rồi thì mắt vẫn không dời con búp-bê ra, mà chắp hai tay lại, bấy nhiêu tuổi đầu mà đã biết vận tay nữa trời ơi (1). Một ngày hôm ấy một tấm lòng thơ đã cảm bao nhiêu xúc-động, tối-tăm chạy trong rừng rậm, sức hèn xách thùng nước to, rơi mất đồng tiền, nhìn thấy roi da, những lời thê-thảm đã thoảng nghe khi nãy, bấy nhiêu thứ không làm được cho nó khóc, mà đến bây giờ con bé phải khóc. Trước còn thút-thít, sau ra nức-nở khóc to.

Người khách lạ đứng dậy sẽ hỏi mụ *Thénardier*:

— Gì thế vậy?

Mụ trỏ vào cái tang-vật còn rành-rành ở bên chân con bé mà rằng:

— Ông không nom đó à?

— Ừ đấy, thì làm sao?

— Con ăn-xin nãy đã cả gan dám dụng đến búp-bê của con ta à!

— Có vậy mà om-xòm lên như thế ru! Vì dù con bé có lấy cái búp-bê mà chơi nữa, thì có làm sao?

— Tay nó dơ-bẩn, ghê-tởm như kia mà nó dám mó vào đồ chơi của con ta à!

Con *Cosette* lại càng hu-hu khóc. Mụ thét:

— Mày có câm đi không?

Khách đi thẳng ra phía cửa, mở cửa mà ra đường.

Khách vừa ra khỏi thì mụ thừa-cơ mà đạp vào gậm bàn một cái, khiến cho con bé phải kêu rầm-rĩ.

Một lát cửa lại mở ra, khách đi đã về, tay ôm con búp-bê lạ-lùng mà ta đã nói ở trên hồi trước. Là con búp-bê mà bao nhiêu trẻ trong làng đã ngắm-nghía suốt cả một ngày hôm ấy, khách đặt búp-bê đứng trước con *Cosette* mà rằng:

— Đây là của con.

Chắc hẳn người ấy ngồi đó đã hơn một giờ đồng-hồ, trong những lúc nghĩ vơ nghĩ vẩn, thì cũng đã có ý đưa mắt ra đường, qua những cửa kính hàng rượu, mà nom thấy cái cửa hàng đồ chơi, thấp đèn rực-rỡ bên ngay cửa, cho nên bấy giờ nghĩ ngay đến mà đi ra mua con búp-bê đẹp về cho *Cosette*.

Con bé ngước mắt lên, nom thấy khách về tay cầm con búp-bê, khác nào như mặt-trời từ-từ mọc lên trước mặt, rồi nghe thấy cái câu nói không dám tin là thật: *Đây là của con. Cosette* nhìn khách, rồi nhìn búp-bê, rồi từ-từ lui ra, chạy vào đứng nép dưới gậm bàn, tận trong áp tường mà đứng.

Bấy giờ thì nó không khóc nữa, nó không kêu nữa, hình như nó không dám thở nữa.

Ba mẹ con mụ kia thành ra ba phỗng đá. Bọn khách uống rượu ở ngoài cũng tự-dưng ngồi ngẫn. Khi ấy trong hàng rượu im-lặng như tờ, thật là một thời-gian quan-trọng.

Mụ *Thénardier* trơ như đá, cầm như phỗng, lúc ấy lại băn-khoăn nghĩ nốt cái câu hồ-nghi lúc trước: — Lão già này là ai? Là một thằng keo-kiết? Hay là một nhà giàu bạc triệu? Có lẽ là cả hai, nghĩa là thằng ăn-trộm chi đây.

Cái một thằng chồng *Thénardier* nguyên có một cái vạch nhân làm biệt-tướng, hễ khi nào cái bẩn tính của nó lộ ra, khiến cho trong vẻ người đã hiện ra vẻ ác-thú, thì vạch nhân ấy lại như là tiêu-biểu rõ-ràng chân-tính. Nó đứng ngẫm con búp-bê rồi lại ngẫm khách, hình như đã đánh hơi thấy cóc vàng. Nó nghĩ-ngợi chỉ trong chớp mắt, rồi men lại gần con vợ mà khẽ bảo rằng:

— Cái đồ chơi này rẻ ra cũng là ba-mươi phật-lăng. Vậy mẹ nó chớ có dại nhé. Phải nằm rạp xuống đất mà lạy khách, nghe.

Phàm những đứa vũ-phu có một đặc-tính giống nhau với những kẻ thật-thà, là tính để trở mặt như bàn tay vậy. Con mụ *Thénardier* bèn sửa lấy một giọng ngọt-ngào, nhưng cái ngọt-ngào ấy là cái ngọt-ngào chua cay của những quân ác-phụ, mà sẽ bảo con *Cosette* rằng:

— Kìa, *Cosette*, ông cho cơn sao không cầm lấy?

Bấy giờ con bé mới đánh bạo bước ra. Mụ lại nung niu mà rằng:

—*Cosette* con ơi, ông cho con cái búp-bê đấy. Con cầm lấy mà chơi. Búp-bê của con đó.

(Còn nữa)

KHẢO VỀ Y-HỌC CỦ CỦA TA

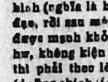
Cẩm-nang trích lục

Tì vị luận

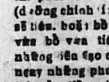
(Tiếp theo)

Người ta sống vì khí làm gốc, vì vị khí có thì tứ chi dưỡng muôn vật, người ta sống tì thổ làm gốc, vì tì thổ có thì vận hóa muôn vật, cho nên vị khí đầy đủ hòa, thì ăn uống nhiều tiêu, tì thổ hư tổn, thì ăn uống khó tiêu, phép trị phải đem bổ tì vị làm chủ, nếu giữ khỏi sợ muốn ăn mà có ý kiêng không, thì là tâm hồn thương tì, trị nên tả tâm. Bằng nhân thấy hư, mà tì khí cũng suy, cho nên hoàng hốt không muốn ăn, thì nên bổ tì tả tâm kiêm phù tì. Bằng sắc mặt trắng bợt, thân thể gầy yếu, bụng đau miệng thở hơi lạnh, thì nước rãi trong, mà không muốn ăn, thì là vị khí hư lãnh, trị nên noãn vị phù tì.

Phàm ẩu thổ (1) không nuốn ăn là vị hư, bỉ mãn là vị thực, nếu sớm ăn được là buổi sớm dương thịnh, cố khí dễ tiêu, buổi tối không ăn được, là vì buổi tối âm tì hạ, cốc khí khó tiêu, còn như buổi tối mà lại ăn nhiều. Đó là âm hư, tà hỏa sắt cốc (tà thường cho là hỏa ấy). Vậy mới biết tì ưng vào thường quỷ khỏa, là thổ, chủ tĩnh, mà lại có công kiện vận như thường quỷ kiền. Nếu tì yếu không kiện vận, thì đồ ăn khó tiêu, mà chứng bịnh nổi lên như lông dím, cho nên người ta muốn được khỏe mạnh, cốt phải ăn lấy ít vị.

Quái hào quẻ khôn chủ tĩnh.

Quái hào quẻ kiền chủ động.

Trẻ con không biết ăn đồ ăn cái gì, chăn nuôi cốt ở người cha mẹ sao có người quá yêu con, cho ăn luôn miệng, bữa ăn trước tiêu hóa chưa kịp, lại cho ăn luôn bữa sau, đến nỗi tì vị tổn thương, biến sinh trăm bệnh cái đó thực khá thương hại.

Tính trẻ tất phải tiêu đạo. — Tiên nghĩa là tán, đạo nghĩa là hành.

Tì hư không vận hóa, thì khí không lưu hành, khí không lưu hành thì đình trệ mà thành tích, ấu nếu gầy ốm tì, thì huyết suy nhược mà sinh chứng lỵ, chứng lị, chứng bĩ mãn, nhân đó ngày nguy khốn cũng có, cho nên phải tiêu đạo. Chứng bệnh nặng thì dùng phương tễ hòa giải, chứng bệnh nặng thì dùng phương tễ tuấn hạ, vì rằng tra thì không trừ, thì khí chân nguyên khó dùng thực phục được, tiêu cũng như trừ nước trước phải đợi yên giặc giã, rồi sau mới chỉnh đốn chính trị cho được thái bình (nghĩa là bỉ mãn thì phải tiêu đạo, rồi sau mới có thể điều bổ cho được mạnh khỏe). Nếu tích trệ đó tì hư, không kiện vận được được lợi, thì phải theo lời bàn ông Chiết-Cô (đương chính tích tự trừ hoàn bổ rồi sẽ tiêu. hoặc bổ mà ghé tiêu hay là bổ vừa tiêu, chớ không nên những câu đạo cho thương tì vị. Xem ngay những phương tễ phá tích tiêu trệ của tiền nhân chữa ra, phương nào cũng lấy sâm trật làm chủ, đó chả phải là tuấn bổ cho được tiêu trệ thành công hay sao? Lời nói-kinh : «chớ nên dưỡng tà chớ nên hại chính làm cho bổ thương trăng mạnh người ta » cũng ý nghĩa vậy.

Ông Đông-viên nói : Vị tinh thương tì tinh nhu, nếu ăn uống không có tiết độ, thì vị thụ bịnh khí trệ không chịu nổi, tì không nhờ có vị khí kiện vận, rồi cũng bệnh theo ; nào động nhọc mệt, tuy tì thụ bệnh, không thể giúp việc tiêu hóa cho vị phủ, rồi vị cũng bịnh theo. Tì vị là cái bể chứa ăn của người hai kinh lạc, tì vị hư, thì người hai kinh lạc không rồng, ngoại tà mới dễ lấn vào, cho nên trăm bệnh biến sinh, bởi tự tì vị cả. Cho nhà nhân thọ, nên phải lấy tì vị làm trọng mới được.

Sinh trưởng, thu tàng, (2) chiêu đại số tiết lệnh như vậy, mà quyền bành phải nhờ hậu thổ Hậu thổ tức là đất. Muốn vật phát sinh bởi tự đất cả, nên mới bảo rằng đất là mẹ sinh của muôn vật. Trong mình người ta thì tì vị là chủ. Tì ưng vào đạo quẻ khôn chủ tĩnh, mà thuộc dương. Vị ưng tượng quẻ kiền, chủ động, mà thuộc âm. (3) Tì là gốc vinh khí. Vị là nguồn vệ khí, vinh phát sinh tự trung tiêu, tức là huyết trung quân, vệ phát sinh tự hạ tiêu tức là huyết âm dao ở phía dưới vốn một tấc, tì ưa ráo, không ưa ẩm, vị ưa ẩm, không ưa ráo, tì ưa nóng không ưa lạnh, vì ưa lạnh không ưa nóng (4) Một âm một dương : Tì với vị, là cái hào lớn ở nằm trong sáu phủ, nó là một cái màng mỏng bọc ở ngoài cho được liền với nhau, bởi vật đồ ăn vào trong con vị, hóa sinh tinh khí, thâu nạp sang con tràng, tinh thì ngấm vào mạch, khí thì ngấm sâu, rồi mới luân chuyển sang tì; đồ uống vào trong con vị, hóa sinh tinh khí, thâu nạp sang tì, rồi ở tì mới luân chuyển lên phế.

Tì vị là gốc hậu thiên nguyên khí mà sự ăn uống là cơ hán nguyên sinh phát của người ta, cho nên người nào ăn được mà chống lấy vô bịnh, nếu vị khí hư thì không ăn được, tì khí hư thì ăn khó tiêu mà sinh tinh trệ. Bởi vậy ông Đông-viên mở mang lối bàn tì vị, nhân chế ra phương bổ trung ích khí, thực là một phương luận rất đích đáng, đã làm lợi cả muôn đời

(Còn nữa) Phàng-năng-Tĩnh

(1) Ẩu là nôn có tiếng oe. Thổ là là nôn không có tiếng oe.

(2) Tiết hậu mùa xuân chủ sinh phát tiết hậu mùa hạ chủ trưởng dưỡng, tiết hậu mùa thu chủ thu liễm, tiết hậu mùa đông chủ phục tàng.

(3) Tì thuộc âm, mà lại giúp được việc tiêu hóa cho vị phủ. Vị thuộc dương mà lại phải nhờ công vận hóa ở tì kinh.

(4) Vì rào khát thì muốn uống nước lạnh Tì rào khát thì muốn uống nước nóng.

Cách giáo-dục đời nay

(Dịch bài diễn thuyết của một vị Bác sĩ nước Mỹ)

(Tiếp theo)

Mấy điều mới kể trên đó, là những điều ở xã hội thì coi lấy làm trọng. Còn đến cái xã-hội day tâu, thì cần tiến bộ sẵn mới là, những điều họ chú trọng, cái gì cũng khác hẳn với xã hội thế cựu. Người trong xã hội lấy phẩu nhiều thích mới tinh là, tích xuất đến lộ diện, thích nhận trách nhiệm, không sợ nguy hiểm, không nói yên. Phép giáo dục của phép giáo dục của họ, lợi dụng cái tính tự nhiên thế nào, để sau rồi hãy nói. Bây giờ hãy xin các ông hiểu rằng cách giáo dục của cái xã hội tiến thủ, là cố xét cái tâm lý của học trò. Ở trong nhà trường, thầy giáo không cứ dạy về gì, cốt phải xét tiếu cái tâm lý của học trò, để khêu gợi cái tinh thần động của nó ; ông thầy gỡi lại phải xét xem người này phản động thế nào, người kia phản động thế nào, rồi lợi dụng cái tính tự nhiên của mọi người, cốt họ đi theo con đường tấn tới. Giáo dục không phải là chế ra một cái khuôn mẫu nhất định, bắt ai cũng phải theo, cũng như làm thuốc không thể đặt ra một bài thuốc rồi bắt người đau nào cũng phải uống. Ở trong trời đất, không có việc gì mà đời nào cũng làm được, và ở xứ nào cũng làm được, cho nên cách giáo dục của cái xã hội tiến thủ, họ cốt kiếm gợi cái tính phản động của học trò, rồi lại dùng phương pháp để chỉ dẫn nó.

Vì như chuyện bán đồ hàng. có người mua thì mới là sự giao dịch giá có người nói : « Hôm nay tôi làm ăn khá bán chạy nhiều hàng hóa lắm, chỉ khốn không có người mua ; tôi lấy ai nghe chẳng bật cười, mà cho là nói mê. Dạy học trò mà không biết xét xem học trò thiếu cái gì cần cái gì, mình dạy nó cái này có khi nó không, cứ nhằm mất lợi, rồi bắt nó học bài của mình dạy, nhẻ sinh của mình làm, thế có khác gì người bán hàng chạy mà lại không có người mua không ? Cứ nghĩ cho cẩn giáo viên vì sao mà đông quí vì rằng làm giáo viên có hai điều lợi lợi lớn : một là học vấn của mình cũng tày thời mà trường tiến, hai là có cơ hội để nghiên cứu cái tính bẩn năng của trẻ con ; một là tăng gia cái học nghiệp của mình, hai là tày cơ rèn đúc lấy người cho xã hội.

Bây giờ xin nói đến sự tri thức : ở trong sự giáo dục, tri thức có chiếm một cái địa vị rất là trọng yếu, người ta phí bao nhiêu thì giờ, dùng bao nhiêu công phu, để cầu lấy tri thức ; vì thế cách giáo dục đã chú trọng vào cái tính chất và cái phương pháp cầu tri thức. Hôm nay tôi lại xin nói cái sự thể tri thức của cách giáo dục đời nay, là cái kiến giải mới của các nhà giáo dục đối với sự tri thức, và cái kiến giải mới ấy ở trong cái phương pháp giáo dục phát sinh ra nhiều ảnh hưởng.

Cái quan niệm của người xưa đối với sự tri thức, cho cái giá trị của sự tri thức chỉ ở trong mình người ta, hiết được nhiều, nhớ được nhiều, thế là thành người giỏi rồi, Bởi họ rằng : Tri thức, để làm gì? thì họ giả lời rằng cần tri thức để cho có tri thức, họ cho tri thức là một vật hiện hành, đem đi đem lại, người trước truyền cho ta, ta lại truyền lại cho người khác, hoặc là phô bày ra để làm đồ ngoạn thưởng cho người. Tri thức cũng như là tiền bạc đến đấy tự giữ tiền chỉ biết để dành tiền, càng chân càng nhiều, chớ không cần biết chừa tiền để dùng làm gì, nó chỉ biết rằng để dành tiền là cái mục đích độc nhất ở trong đời người. Lại vì như một bàn ngọc bán, hết sức tìm kiếm cho được, lại dụng công gọt giũa, hoặc làm đồ trang điểm ở trong người, hoặc làm đồ bài trí ở trong nhà, để khoe khoang với thiên hạ, và truyền lại cho con cháu, còn đến bàn ngọc báu có được cái tính lợi gì thật không, thì không bao giờ bàn nói đến.

Cái quan niệm của người đời nay đối với sự tri thức, cho nhận ra rằng tri thức là một thứ dụng cụ của người ta không thể nói được, nếu người ta không có sự sử dụng tri thức như thật xác đáng, thì tất nhiên những sự sử dụng không có ý thức. Tri thức là một thứ dụng cụ, sai khiến cho ta làm việc, giúp đỡ cho ta trí tinh, chớ không phải là một vật xa xỉ về dụng, phải tự ta nghiên cứu cái kết quả của nó, để chứng minh cái giá trị của nó ; có chứng minh ra được rồi, thì mới gọi là tri thức được, Mấy lời bàn này, mới nghe thì giống như là vẫn đề triết học, chớ không quan thiết gì đến sự giáo dục, nhưng mà cái vấn đề chân chính triết học, có vấn đề nào lại không phát sinh được hiệu quả ở trong sự giáo dục. Chúng ta hãy thử xét cái kết quả vấn đề tri thức ở trong sự giáo dục về cái quan niệm của người xưa mà sinh ra :

1) Tài liệu giáo dục: vì coi sự tri thức là một vật hiện thành, trao đưa lẫn cho nhau, nhe nên sách dạy trong trường chỉ đem các vật hiện thành, như lịch sử, địa dư, văn học, toán pháp văn văn, nhồi nhét vào trong óc học trò, cái nhồi nhét đó được thì là xong việc, chớ không cần hỏi xem những vật ấy đối với sự sinh hoạt của xã-hội có như yếu gì không, đối với sự hành vi của trẻ con có ảnh hưởng gì không.

(Còn nữa) X. dịch thuật

Các việc linh tinh và đấu giá

Đến thứ ba 9 Novembre 1926 này, sẽ gọi lính trưng lấy 4.000 mẫu đất, để lập cho Viễn-Thượng trận đường Paginier Hanoi.

Giấy xin lính trưng phải để đến quan Đốc-lý Hanoi, hạn đến 4 giờ chiều thứ hai 8 Novembre là cùng.

Tiền ký quĩ phải định là 150$.

Tiền ký quĩ phải định 4.000 fr.

Các giấy má điều-lệ về việc gọi lính trưng này để tại phòng Lục-sự tòa Đốc-lý. Ai muốn xem có đến đấy mà xem, sáng từ 8 giờ đến 11 giờ, chiều từ 2 giờ đến 5 giờ.

Đến ngày 12 novembre 1926 hồi 16 giờ tại sở Công-chính Hanoi sẽ đấu giá mua 7 lô 31.700 m2 đất để dùng về việc trị thủy trong năm 1927.

Lô thứ nhất	3.901 m2	ký quĩ tạm	250 $
— nhì	2.200 m2	—	125
— ba	3.805 m2	—	140
— tư	3.700 m2	—	140
— năm	4.500 m2	—	225
— sáu	6.700 m2	—	220
— bảy	7.400 m2	—	240

TAXÉOL ROGIER

Thuốc chuyên-môn rất mạnh để trị bịnh lậu. Trị các bịnh như Gonnorrhée. — Cystite. — Catarrhe vésical rất hiệu. — Là một thứ thuốc mới các ông thầy thuốc ở thuộc-địa đều khuyên dùng thuốc ấy.

Giá một lọ : 1$00

BÁN TẠI HIỆU Bào-chế

L. BLANC

71, phố Paul-Bert, Hanoi

Những hồi từ đầu, đã in thành sáu quyển, một bên chữ Pháp, một bên quốc-văn, bán giá như sau này :

Phần thứ nhất.	Quyển I	223 trang,	bán.	0 $ 50	Ở xa phải trả thêm tiền
	— II	203	—	0 45	
	— III và IV	159	—	0 35	cước, mỗi quyển. . . 0$20
	— V và VI	193	—	0 45	Cả sáu quyển gửi
	— VII và VIII	170	—	0 65	làm một gói . . . 0 60
Phần thứ hai.	Quyển I	213	—	0 45	

TẬP DỊCH PHÁP-VĂN

Comment il faut lire

Il y a deux manières différentes de lire les auteurs, l'une très bonne et très utile, et l'autre fort inutile et même dangereuse.

Il est très utile de lire quand on médite ce qu'on lit ; quand on tâche de trouver par quelque effort d'esprit la solution des questions que l'on voit dans les titres des chapitres, avant même que de commencer à les lire ; quand on arrange et quand on confère les idées des choses les unes avec les autres ; en un mot, quand on use de sa raison.

Au contraire, il est inutile de lire quand on n'entend pas ce qu'on lit ; mais il est dangereux de lire et de concevoir de ce qu'on lit quand on ne l'examine pas assez pour en bien juger, principalement si l'on a assez de mémoire pour retenir ce qu'on a conçu et assez d'imprudent pour y consentir. La première éclaire l'esprit : si le le fortifie et elle en augmente l'étendue. La seconde en diminue l'étendue et elle le rend peu à peu faible, obscur et confus.

Sénèque.

Phép đọc sách phải thế nào.

Có hai cách đọc sách khác nhau, một cách vừa hay vừa có ích, một cách đã vô ích lại có hại.

Đọc sách mà biết nắm ngắt những điều mình đọc ; chịu khó lấy trí khôn mà giải-thích những văn-đề mình thấy ở trên đầu các thiên sách trước khi đọc đến sách ; biết xếp đặt và so sánh các ý-tưởng và sự-vật sau sự với cái kiến nói tóm lại biết dùng nhờ phải mình mà phán-đoán, như thế thì có ích lắm.

Trái lại thì, nếu đọc mà không hiểu nỗi những điều mình đọc thì thật vô-ích, nếu lại đọc mà chưa chịu suy xét cho kỹ để phân-đoán cho tinh mà đã vội thâu-nhận vào trong trí, thứ nhất là không cần-nhận đã vội cho là phải, mà ghi nhớ lấy thì thật là có hại. Cách đọc thứ nhất làm cho thần-trí được sáng sủa, mạnh mẽ và rộng rãi thêm. Cách đọc thứ nhì làm cho thần trí phải hẹp hòi, yếu ớt, tối tăm và rồi rít dần đi.

Hà-Lang dịch.

Tin Trung-hoa

Ngày 9 Octobre

Các mặt trận ở khu-vực Trường giang

Hiện nay Nam Bắc đang đánh nhau dữ dội, cốt hại rất nhiều, mà chưa biết bao giờ phân thắng phụ!

Tin tức mỗi nơi mỗi một khác, cho nên cũng không thể rõ cái chân-tình ra thế nào.

Trong khi khắp mọi nơi đang nổ động về chiến-tranh, thì các sứ thần Trung-hoa ở ngoại quốc có điện về khuyên nhà hơn quân nhân nên bãi chiến tranh, đặt cuộc giảng hòa, để triệu tập một cuộc hội-nghị quốc-dân và tuyển cử một vị lại tổng-thống.

Chẳng chắn bọn quân dân có nghe hay không, nhưng có một điều chắc là hiện nay khắp các bọn Trung-hoa đều bị dao-động về việc chiến tranh, mà nơi trọng điểm chiến sự là miền thung lũng trung lưu Dương tử giang. Từ Bắc chí nam, từ đông chí tây, đâu đó đều bị dao-động cả.

Ngô-hội-Phu đã bị nhiều lần thất bại ở miền nam thì quân Hồ-bắc và Hồ-nam cũng đem quân đánh nhau với quân Quảng-đông và Quảng-tây.

Nó bị thất bại ở Hán-khẩu thì Tôn-truyền-Phương lại đem mười tỉnh Tây Nam là An-huy, Giang-tô, Giang-tây, và Phúc-kiến mà trực tiếp can thiệp vào chiến-sự.

Đảng Phụng-thiên cũng lấy quân lính ở Phụng-thiên, Cát-Lâm và Hắc-long-giang cùng hai tỉnh Sơn-đông, và Trực-lệ mà giúp cho Ngô-hội-Phu.

Quan tuần-trưởng Tứ-xuyên cũng đem quân ở các đảo về thượng-lưu Dương-tử-giang xuống, mà can dự vào chiến sự.

Ngoại ra Đường-kế-Nghiêu, và Trương-tác-Lâm, cũng Ngô hội-Phu lại điều đình với nhau, để Đường Kế-Nghiêu đem quân đánh Quảng-tây là tỉnh liền mình với Quảng-đông.

Sau cùng còn có quân dân-quân bị thất bại ở Nam-kinh, nhưng chưa bị tan vỡ hẳn, lại đương chỉnh đốn lại và tìm đường tiến về Thiểm-tây và Cam-túc, khiến cho các đốc quân Sơn tây và Hà-nam lại phải phòng mặt lấy.

Xem cái tình thế như vậy, thì rõ ràng Quảng-châu để quân Bắc phạt xướng lên việc *Đi đảo quân phiệt, bài trừ đế quốc chủ nghĩa*, mà làm cho khắp cả nước Trung-hoa bị dao-động về nạn chiến tranh.

Trong các trận đánh nhau ở các nơi, nên chú ý nhất là các trận của Tôn-truyền-Phương. Tôn vừa mới khởi chiến sự, thì Nam-quân tràn sang Giang-tây, và chiếm được ngay một phần lớn. Thực may cho Tôn đã có sẵn đạo binh tiến lên từ trước. Nam-quân muốn cướp lấy Nam-xương, nhưng Tôn đánh lại một trận đã đội, mà giữ vững được đất ấy. Tôn lại đem quân lên miền trên Dương-tử giang, đánh nhau với Nam-quân thắng luôn mấy trận, rồi tiến lên đến Hàng-châu, trên Hán-khẩu 40 dặm. Tôn hiệp lực với Ngô-hội-Phu ở Trịnh-châu là một thành ở Hà nam trên đường Kinh-Hán để cướp lại miền Võ-hán.

Nhưng khi Tôn-truyền-Phương định chọn đường của Nam-quân từ Hán-khẩu đến Ngô-châu, thì Tướng-giới-Thạch cũng muốn chọn đường của Tôn từ Cửu giang đến Nam-xương. Hai bên có đánh nhau nhiều trận.

Vì Ngô-hội-Phu chậm chạp, cho nên các trận ở miền Võ-hán không được thắng lợi.

Ngô thấy mấy viên ý tướng làm phản, nên Ngô phải đóng quân ở Trịnh-châu rồi sau phải lui. Sau nhờ có Tào Côn điều đình giảm, nên Ngô mới yên lòng được tướng tá, và cử đến Hán-khẩu được ba đạo quân, mỗi đạo là 30.000 người.

Nhưng vì Ngô đến chậm quá, thì Ngô khỏi chiến lại có phần thiệt cho Tôn-truyền-Phương, mà xem ở từng như tận lực không lợi cả cho Ngô nữa. Tướng-giới-Thạch tự cầm quân Giang-tây, cũng không nhẹ được đường của Bắc-quân từ Cửu-giang đến Nam-xương. Lúc đầu Tướng đánh được đất Teau, ở gần không lấy. Nhưng Tôn tiếp được viện-quân, lại vây được Chính quân, sau địch quân bị thất bại và bước khỏi giới

Trong khi Tôn-truyền-Phương, và Tướng-giới-Thạch giao chiến với nhau, lại nhiều tướng khác nhảy ra chiến trường.

Đảng Phụng-thiên có hứa trợ-lực cho Ngô-hội-Phu, bấy giờ mới vận tiền bạc và đạn dược đến cho Ngô, nhưng không có đem về binh đến, vì ý Ngô không muốn cho dân Phụng giáp quân lính, sợ sau đắc thắng lại phải chia phần nhiều.

Tuy vậy, đảng Phụng-thiên giáp tiền bạc và khí-giới thì Ngô nhượng cho quân đảng ấy giữ Bảo-định, và Đại-danh, trong tỉnh Trực-lệ quân Ngô rất ở sao nổi vậy, thì kéo đến cả mặt trận. Quân Ngô tiến không được nhanh, không phải vì địch quân mạnh, nhưng vì việc vận tải khó khăn quá.

Về mặt tây bắc, thì Phùng-ngọc-Tường đã theo về quốc dân đảng, và có quân trong hội đồng trung-ương chấp hành ở Quảng-châu, lại đứng đầu các đạo quân gọi là cách mệnh quân ở Tây nam.

Có tin rằng Phùng tiến về đường Thiểm-tây nhưng Phùng hiện nay không có đạn dược.

Ở Tứ-xuyên thì tỉnh-trưởng là Đường-Sâm là tỉ-tướng của Ngô-hội-Phu, cũng từ miền thượng-lưu Dương tử lần xuống tràn vào Hồ-nam,

Về mặt Phúc-kiến, đốc quân Chiến-Nhân được Trần-quỳnh-Minh cấp cho 100.000$, để chi vào việc chiến-tranh. Trần vẫn ghét chánh phủ Quảng châu, và hiện cũng đương tìm cách quấy rối ở Quảng-đông.

Đường-kế-Nghiêu đã cho quân tiến đến Quảng-tây, chánh phủ Quảng-châu đã sắc tướng đem quân đến nghênh-chiến.

Nhưng chính Đường lại phải lo về việc một viên tướng hộ hào tướng tá khởi nghịch. Trong một cuộc hội-nghị của quân nhân, đã tôn một viên tướng làm đốc quân, và một viên tướng làm tỉnh trưởng, nếu hai tướng ấy nhận chức, thì thế của Đường nguy lắm.

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài được biết rõ rằng : tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy các liệt quí ông nào mua thì gửi tiền cho ; nếu không có tiền gửi theo giấy mua thì bản-quán không trả lời. " Mua báo thì tính từ tháng ngày nhận một tháng tây trở đi cho gọn.

Nha-phiến tân truyện

(Tiếp theo)

VI. Nha-sinh bị nạn.

Hộp vàng bốn cạnh năng năm,
Tướng-công rỏ thấy thì nằm tự tinh.
Tra ra thơ của Nạc-sinh,
Càng nâng thì thuyết ái tình xưa nay,
Trộm thương (1) tới đã chịu đầy,
Quyến oanh, rả én (2). luật này chẳng dong.
Khiển oan (3) trình đến cửa công,
Huyện đường sai bức phiếu hồng (4) thời tra.
Một nhà đóng chật quan nha,
Kíp đòi Nha-phiến, cùng là chứng tri (5).
Hỏi ra chứng có Á-đi,
Giả g'ang (6) cũng giải, tức thì lấy cung (7)
Sợ uy há dám giấu cùng,
Á-đi sự thực thảy chung thân trình,
Lại sai ira đến Nạc sinh,
Thì vẫn, tự lẻn (8) đăng tình chẳng sai,
Án phê bắt xuống lao-đài (9),
Khóa thay Đồng-trước (10) đổi gài Thiên-la (11),
Trong nhà có kẻ lại già (12)
Kiếm ăn ở chốn lao-gia (13) quen miền.
Ra điều thăm hỏi cửa quyền,
Bàn nhân nghĩa béo, mua liền bạc tươi.
Nhủ rằng : « những việc gớp mười,
« Có ta đỡ lấy, thảy nơi cũng xong.
« Chỉ e nhẹ số bằng lòng. (14)
« Bổng không nẩy xặng ra trong đá treo,
« Lòng sơ! (15) là phải biết điều.
« Chớ nhè nước đến mới liều bước « đi (16)
« Đã ba trăm lạng quyền nghi,
« Không rưng ai để có khi bận lòng.
« Đã nên trước phải tính cùng.
« Ngỏ cho người liệu, thì lòng lại quê.
« Xót thay thay loan phượng phôi tê (17),
« Mà đem buộc mấy chó dê một đàn (18).

« Lạ gì ngọn bút nói gian, (19)
« Khớp vào thế ấy mà sang thế này,
Chàng nghe lại nói thảy lay,
Đã rằn kẻ khuất, lại cay sự đời.
Vì dà tội ấn rõ mười
Cũng cam đồng buyệt (20) với người cho cân.

Cũng qua vì chút thi văn,
Nỡ đem gươm bạc tính thâm những ngày.
Bây giờ nghiêm ruộng, bủ cày (21),
Lấy điều mà ấn cho đầy tài tham(22)!
Gởi lời rằng : Luy nhà quan,
« Dám khi sai sót, kẻo oan lòng phàm.
« Được giới rạng khí thái - dương (23),
« Có chẳng sống thấu đáy hồ (24), cho sao.
« Vì đem bạc tội mặn đào (25).
« Thì mười ba nước, nước nào là « không (26) ?
« Tuồi tới, thôi cũng tạ lòng,
« Mặc người dun dải trong vòng hóa-« công (27) »

Lại nghe, cơ cũng sắp xong,
Giả đò mặt giận, thảo vùng bước ngay.
Nào hay sơ cả, sảng đầy.
Cá no, hầu đã thả giấy cần liều.
Càng la thước rộng, trí kiêu,
Gẳng không, chưa dễ đặt điều ép ai (28).
Lần lên thở, ác (29), hôm mai,
Nhẹ lòng hễ thí (30), nặng vai cương thường (31)
Ngẫm tình chàng, cũng khá thương.
Phải đâu trước đẹp (32) mà vương nợ đời.
Mã nam-quan (33), kẻ cho người cười,
Bằng rằng mang bụng vào người thì hoa.

(Còn nữa)

Phùng-huy-Bích, sao lục.

(1) Trộm hương, chữ là *thâu hương*, là phạm tội giai gái, đồ gái. Luật phạt những việc đó người dùng từ chữ, thuốc mê, tiền bạc, vân vân...

(2) Quyến oanh, rả én, là nói bóng việc hoa rũ đàn-bà, con gái, cũng như « thâu hương » đã nói ở trên.

(3) *Khiển oan*, là kêu việc oan ức.

(4) Phiếu hồng, là cái thẻ bài để đòi người đương-sự. Thẻ bài bằng gỗ, sơn đỏ, nên gọi là « phiếu hồng ».

(5) *Chứng tri*, là kẻ biết việc, đi làm chứng.

(6) *Giả giang*, là đóng gông.

(7) Lấy cung, là biên lời khẩu cung của kẻ đương-sự.

(8) *Thí dụ, tự tích*, là hiện có tờ chữ bút tích của kẻ phạm tội làm bằng cứ.

(9) *Lao-đài*, là nơi ngục thất.

(10) *Đồng trước*, là tên một thứ cây lấu đài của vua Nguỵ-Võ đế, bên Tàu, yến tạc với các phi tần. *Đường-thi* có câu : *Đồng-trước xuân thâm tỏa nhị kiều* ; nghĩa là : một nền Đồng-trước, khóa xuân hai Kiều.

(11) *Thiên-la*, là cái xiềng.

(12) Lại già, lẽ thấy thông hay là thầy đề đã già, chữ là *lão-lại*.

(13) *Lao-gia*, là nhà phạt giam, cũng như lao-đài.

(14) Cách-ngôn : nặng như núi Thái-sơn, nhẹ như lông hồng mèo, là ý nói cân nhắc điều trọng điều khinh vậy.

(15) Lảng-sơi, chữ là *thúc giám*, là người sành sỏi thông thạo việc đời.

(16) Tục-ngữ : nước đến chân mới nhảy.

(17) *Loan phượng phong tê* (tư), là tướng qui-nhân.

(18) Chó đẻ một đàn, cũng như là « ngưu kỳ đồng quản », là nói người hay, kẻ dở, lẫn lộn hỗn hào.

(19) Tục-ngữ : *Xuất nhập nhân tội*, là mỗ buộc tội người, không theo phép công.

(20) Kinh Thi : *sinh tắc đồng thất, tử tắc đồng huyệt* : nghĩa là : sống thì cùng ở một nhà, thác thì cùng chôn một huyệt.

(21) Nghiên ruộng, bủ cày, là cảnh học trò nghèo.

(22) Đường-thư : *điền vô cùng chi dục: ái ác*, là : lấp cái lòng tham không chán.

(23) *Thái-dương*, là mặt giời.

(24) Đáy bồn, chữ là *phúc bồn* (chậu úp). Cổ-ngữ có câu rằng : mặt giời dầu sáng, nhưng cũng không thể nào soi tuốt suốt đến trong lòng chậu úp được.

(25) Kinh Thi có chữ : *đào đào bảo lý*, là nói người trao quả đào, thì ta giả lại quả mận.

(26) Đức thánh Không có sửa lại kinh Thi, chép đủ phong tục mười ba nước chư-hầu, đời Xuân-thu. Xét ra trong những nước ấy đâu có thời trên Bộc, trong đâu cả.

(27) *Hóa-công*, là thợ giời, tức là ông trời.

(28) Sách Mạnh-tử có nói : ta có thể lấy lẽ mà đối được người quân-tử, nhưng không có thể lừa người được điều vô-lý ; cũng như không có thể trở cái giếng không, mà bảo rằng trong ấy thật có người nghề được.

(29) *Thỏ*, hay là *ngọc thỏ*, là mặt giăng, vì con thỏ là biểu-hiệu của mặt giăng. — *Ác*, hay là *kim-ô*, là mặt giời, vì con quạ là biểu-hiệu của mặt giời.

(30) *Hà thí*, là cung tên. Kinh Lễ : khi sinh con gái, thì treo cung tên trước nhà, lấy nghĩa rằng : con gái tất sẽ phải dùng cung tên để đi đánh giặc bốn phương.

(31) *Cương thường* : nghĩa chính, là đạo tam-cương và ngũ-thường, đây là mượn nghĩa bóng để chỉ là gông cùm.

(32) Kinh Dịch : *hảo tước mi chi* : nghĩa là : tước đẹp buộc lấy, đây chỉ mượn chữ « mi » để tả cảnh bị giam.

(33) Ta-truyện : *nam-quan nhi chi giả, thùy gia?* Nghĩa là : Cái người đội mũ nam-quan mà bị giam dây kia, là ai vậy ?

SÁCH LUẬT

Quan phó Bình-lương, *A Dejean de la Bâtie*, giáo-sư trường Cao-đẳng Đông-pháp, mới soạn một bộ luật sau này :

1° QUỐC-TẾ CÔNG-PHÁP (Droit international public) giá. 2$00
2° QUỐC-TẾ TƯ-PHÁP (Droit international privé) giá. 2.00
3° HÀNG-HẢI PHÁP-LỆ (Droit maritime) giá. 1.50
4° THƯƠNG-LUẬT HỌC (Droit commercial) giá 8.00

(Tiền cước gửi đi các tỉnh, tính ngoài)

Bộ luật này, soạn toàn bằng chữ Pháp cả

Bán tại bản-quán

LẠI MỚI CÓ

Kính trình quí khách,
Bản-hiệu mới nhận được crème « Vernissien » để đánh giầy ta, giầy tây, hàng da láng (vernis), thứ thuốc này bôi vào láng càng để ngắm lâu da càng bóng và mềm, lâng không hay nứt.

NGUYỄN-TIẾN HÂN
Bottier - Chapelier
3, Rue des Cantons, Hanoi.

LAN-PHƯƠNG
79, Hàng Đào, Hanoi

Bản-hiệu chuyên làm khăn xếp đã lâu năm, làm được kiểu đáng đẹp để chắc chắn hơn mọi nơi. Nay có làm cả mũ nỉ chai (liège) đủ các lối. Hàng gửi lĩnh hóa giao ngân, nhưng phải gởi một phần tiền trước.

Khăn 7 nếp không kể chữ nhàn
Nhiều tây. . . . . 3$80 - 3$00 | Lượt . . 2$50 - 2$00 - 1$20 - 0$60
Mũ nát chai : 3$00 - 2$50

BAN CHIỀU KHÁCH

Ô-TÂY 2$50 và 2$80

CASQUES en LIÈGE . 1$80

Nguyễn-ngọc-Linh
104, Rue du CHANVRE, HANOI

CÁC NGÀI CÓ THỂ ĐƯỢC :

MỘT TRIỆU

HOẶC 500.000, HOẶC 200.000, HOẶC 100.000 QUAN

Muốn được một số tiền to, nên mua một cái vé

CRÉDIT NATIONAL 1920

Như vậy rất số cũng để tràng làm

1 lô.	MỘT TRIỆU
1 lô.	500.000 quan
2 lô.	200.000 quan
3 lô.	100.000 quan
5 lô.	50.000 quan

Tiền rất số tám kỳ trong một năm cộng là 20 triệu cuan

BANQUE NOUVELLE, 8 Rue Papère, MARSEILLE (France) R. C. 0576

Allez voir la dernière création

AUTOMOBILES FORD S.A.

Ford

aux Quai Aulagnier ASNIÈRES (Seine)

AU GARAGE AVIAT

AGENT : Angle des Boulevards Rialan et Gambetta — HANOI

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Mới xuất bản RẤT HAY! RẤT LÝ THÚ!!

LỜI NƯỚC NON

Bỏ các lối thơ . . . . . .

TIẾP THEO CỔ TIỂU-THUYẾT

Một người kỳ-nữ nước ta

(Chuyện một người thiếu-nữ nước nhà...) vì sự nước, vì thù cha, vì muốn giữ tấm gương trong suốt... chẳng quản tấm thân liễu-yếu đào-tơ..... trải bao lần thác xuống ghềnh..... cho đến khi giết được kẻ thù... nàng lại tự quyên-sinh !...)

Rất hay! Rất cảm động.....

Sách đẹp, bìa dầy, có vẽ, giá 0$30

Duyên-nợ phù-sinh thứ 1er 0 $ 20
— — thứ 2e 0 20
Bát Quan-hoài (D.N.P.S thứ 3) 0 30

Bán tại hiệu XƯƠNG-KỲ, số 35, phố hàng Thiếc. (35, Rue des Ferblantiers) Hanoi, và các hàng sách. Ai mua buôn có trừ hoa hồng, sách gửi theo lối lĩnh hóa giao ngân. 5.920

Nhà Ba-chuông

TỨC LÀ HIỆU

BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Thay huyết xấu. Trị bệnh mẩn, khi huyết sang yếu, thần thể mỏi mệt gầy còm, hay ưa kèm nhuốt sinh ra rào phải, làm cho hay ho vật.

ÁY LÀ:

THUỐC NƯỚC BỔ HUYẾT

MẪU BỔ 1$40

3001

Furan **Đặc biệt! Đặc biệt!** Pervenche

Ở Pháp sang, — Từ ngày 10 Octobre

XE ĐẠP GIÁ ĐỒNG 55$00, BÁN CÓ 31$00

Thi giá bên Pháp tuy rằng đương lúc cao, song hãng-hiệu muốn cho thiên-hạ biết cái tính chất đặc-biệt của xe FURAN và xe PERVENCHE, là hạng xe rất tốt, rất rẻ, nên hãng-hiệu định bán hạ giá rao hàng trong một tháng thôi.

Xe PERVENCHE khung gập, kèn và men tốt, *jante* nửa kẽm. một cái bầm lịch-sự, tay vịn kiểu Anh, hoặc đèn, có giấy đảm bảo. . . . . 31$00

Xe PERVENCHE cũng đủ như trên này, nhưng có hai cái đai lịch-sự 32.00

Xe FURAN khung gập, rất lịch sự. Cũng đủ đồ như trên này, một cái hãm. 33.00

Xe FURAN cũng đủ như trên, nhưng hai hãm đai lịch-sự 34.00

100 người mua trước tiên sẽ được tặng một cái lay xe kiểu thay kiểu TRIALS có thể dùng để đổi xe làm lối xe *demi-course*. vật tặng ấy đáng giá 4$50.

Những người ở xa, hàng phải gửi đi, bản-hiệu sẽ buộc gói giùm không tính tiền phí-tổn.

GỬI BI KHẮP CÁC HẠT ĐÔNG-DƯƠNG

Số xe có hạn. Muốn mua xin gửi thư ngay đến M. DEBIOLLE độc quyền đại biểu ở Đông dương chỗ ở mới, số 116, Avenue du Grand Bouddha, Hanoi — GIÂY NÓI SỐ 320 3057

Rượu bổ-đào:

TONIQUE TONKINOIS

Có lời chứng-chỉ hay khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình tự-nhiên in ra đây, chớ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trò-cười cho kẻ-coi vì người ở tỉnh khác tới không ai có thể tin được!

Các thứ rượu nhỏ càng ngày càng thấy nhiều mãi ra, nhưng xét ra thì chỉ có thứ « *Tonique Tonkinois* » là có giá-trị hơn cả vì rượu ấy bao giờ làm cũng rất là cẩn-thận, đã từng được sắc chỉ của quốc-vương Đại-nam và Ai-lao ban khen.

Vậy như thế, thì các ngài cũng chỉ nên dùng thứ rượu ấy và nên nhớ kỹ lấy cái dấu hiệu của thứ rượu ấy.

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn: từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS

54, Phố Tràng-tiền, 54

HANOI

Xin xem kỹ các cao bạch của bản-hiệu ở trang thứ tư tờ báo này.

Cải-lương Hí-viện

RẠP HÁT MỚI

42, *Phố Hàng Bạc, Hanoi*

Sắp sửa diễn

CỬU THIÊN HUYỀN NỮ

Là một vị thánh cai quản tất cả đàn bà ở trần gian.

Tối thứ tư 3 Novembre

Thu nửa tiền

LÀNG CHƠI MẮC KẾ

Một ả làng chơi mắc kế một ông lão rất là buồn cười !

Tối thứ năm 4 Novembre

TRẬN CƯỜI

LƯỢNG CẢ BAO DUNG

Tích này tả một thầy đội trạm mưu-vọng phẩm hàm, một cậu công-tử say hoa đắm nguyệt. một ả buôn phấn bán nhang, một nàng có lượng cả bao dung, khi ra trò có nhiều tình tự rất hay.

CÁC NGÀI MUA THAN

Các ngài có muốn mua than Cribé hay than Menu ở mỏ Espoir (Hoành-Mô) thì mời các ngài cứ đến hỏi lại nhà giấy công-ty mỏ than Đông-triều số nhà 21, đường Jules Ferry, *Hải-phòng.*

5.891

DELEULE & DETOUILLON

76, Phố hàng Trống, Hanoi

Quí-khách nên mua những **xe-đạp** thượng hạng mà giá lại rẻ không đâu bằng

XE-ĐẠP TERROT :

Thượng hảo hạng . . . . . 62$00
Hạng đi đường xa B. 52.00
Hạng đi đường xa A. 50.00

XE-ĐẠP ALCYON :

Thượng hảo hạng 60.00
Hạng đi chơi. 52.00
Hạng đi đường xa. 48.00

XE-ĐẠP « DRAGON D'OR ». 40.00

3036

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ tư 3 Novembre 1926

Hát tuồng

VĂN-HẬU VÕ HẬU

BAO CÔNG THẨM ÁN

LẬP-MẠNH SANH

Có cảnh vợ chồng Mạnh-sanh đi hành-khất hát nhiều câu than vãn rất ai-oán não nùng và ông Bao-công tra án rất tài tình.

Tối thứ năm 4 Novembre 1926

Hát chèo

HỢP PHỐ HOÀN CHÂU

Tích này bần-hội đã đăng báo mấy tuần lễ trước, nay ban hát tuyển tập xong và xin tình nguyện hết sức để khoe tài.

Bán vé từ tối thứ tư, giá chỗ ngồi không tăng vẫn như thường. 3005

Hiệu TRỊNH-XUÂN-NGHĨA 7 R. du Chanvre Hanoi -- Tél. 250

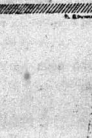
Bán buôn : MÁY ĐÁNH LỬA (briquet), đá vào máy đánh lửa (pierre pour briquet) GIẤ « FRESCO HỒNG-KONG đề may áo mi-saison mùi gris clair, résida và gris foncé — Xin viết thơ lấy giá và mẫu.

HỠI CÁC NHÀ MẮC BỆNH XUYỄN, BỆNH HEN !

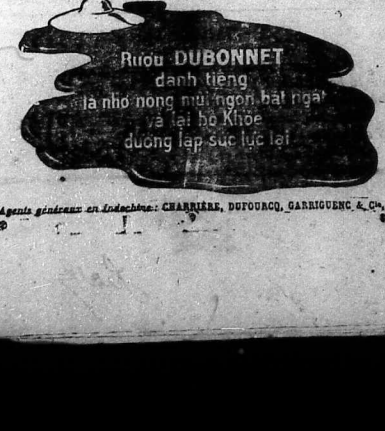
Ai mắc các bệnh ấy mà khó thở, mà đau tức, nên dùng thuốc Abyssinie Exibard bằng bột (REMÈDE d'ABYSSINIE EXIBARD en POUDRE) thì bệnh sẽ đỡ ngay. Đề bột trong một cái đĩa, hoặc trên một mảnh kim khí mà đốt, rồi thở cái khói thuốc, thì lập-tức đỡ ngay. Cứ thử mà xem, sẽ thấy kiến-hiệu lạ thường. Hết thuốc quản Abyssinie Exibard (CIGARETTES d'ABYSSINIE EXIBARD) cũng hiệu-nghiệm lắm.

Trên cái hàng quảo chung quanh hộp thuốc có in dấu-hiệu sau này mới là thực hiệu :

Gởi bán tại | BLANC, Hanoi
MONTÈS, Hanoi

Agents généraux en Indochine : CHARRIÈRE, DUFOUACQ, GARRIGUENC & Cie, 3021

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Một việc người minh nên chú ý. — Từ nơi thôn ổ cho chí các miền thành-thị nói đến quả bồ-hôn thì người minh ai ai mà chẳng biết, song hỏi đến cách dùng để làm gì thì thật phần nhiều người chưa biết rõ. Từ thượng-cổ đến giờ, ở các miền dân quê ta có ít nhiều người chỉ vẫn dùng quả bồ-hòn để giặt quần áo thì thật thấy sạch lắm: đồ tơ lụa giặt bằng nó không những là sạch bẩn mà lại còn thấy bóng, mấy nhiều.— Cách ta dùng cũng giản dị, quả nó bóc lấy hột ra còn vài thì đem ngâm vào nước nóng chừng độ vài hôm là lấy nước đó để giặt; song từ khi có xà-phòng đến giờ thì sự dùng bồ-hòn hình như đã bỏ hẳn.

Ấy đấy, người minh hay có tính lạ, có mới nới cũ, không chịu suy xét xem nó có ích cho mình như thế mà không biết lợi dụng để làm về việc gì.

Người Pháp thấy nó có chất xà-phòng, nên vào khoảng ngót 10, 15 năm nay đã có lấy giết về Tây để nghiệm xét. Sự thí nghiệm mãi tới nay mới có kết quả hay ở các xưởng chế sợi, xưởng cuốt tơ lụa và ở các xưởng thợ nhuộm. Họ thấy nó có ích chất đặc-biệt gặt sạch được những chất nhờn ở tơ, sợi, nên đều công nhận là hữu ích lắm, chẳng thế mà đã có nhà Công-nghệ là ông Houillier ở Seine hỏi mua mất lần những 25 tấn giá tới gần 250 quan tiền pháp một tạ tây là thứ chưa bỏ hột đấy. Hiện nay các nhà khác còn cần đến nhiều lắm. Không những họ dùng quả nó vào công nghệ, mà lại còn hột nó họ cũng biết dùng để làm đồ nữ trang, làm cúc áo, vân vân.

Đấy, thật là thổ sản sẵn nước mình mà mình không biết dùng; nghĩ rõ chán thật? song nếu người minh sớm đặt chưa biết dùng thì ta hãy đem bán đi thu lấy lợi cũng chẳng hại gì.

Cây nó mọc ở trong rừng ở về miền Đông-triều, Tuyên-quang, Thanh-hóa, Lạng-sơn, có nhiều lắm, song vì ta không dùng đến để làm gì nên cũng chẳng ai buồn mang ra; ở về miền dân quê ta cũng có nhà xưa cũng giồng được một vài cây thì nay cũng vì lẽ không dùng đến mà đã chặt đi cả; Vậy các nhà lập sở ta cũng nên lưu tâm đến mà giồng nó thì tự mình lợi không được to lắm như giồng cafe, sắn thì vân vân, song phương ngôn có câu mười ngọn suối chảy vào cũng thành được một con sông to vậy.

Ký giả xin mách cho nhà buôn ta muốn bán thì cứ viết thư về Tây mà thương thuyết; thư cho Monsieur le Directeur de l'Agence Economique de l'Indochine à Paris, n° 20 rue de la Boëtie.

Nguyễn-sơn-Hà.

PHỦ-LY

Một việc nghĩa sử của các học sinh trường Pháp-Việt. — Mới đây các cậu học-sinh trường Pháp-Việt, phần nhiều là các học-sinh lớp Cao-đẳng, đã cùng nhau tổ chức ra buổi hát, tối chủ-nhật 31 octobre và tối thứ hai 1er Novembre, để quyên trợ cho nạn dân các miền bị lụt.

Chương-trình tổ-chức lối hát cải-lương Nam-kỳ, còn các vai trò thì phần nhiều là các học-sinh và mấy tay thí tử ở Hà-thành về năm giúp. Nhiều vai sắm rất khéo, công-chúng nhiều lần vỗ tay khen.

Tiền chi phí về hai buổi hát này, Các cậu tự chịu lấy một số khá to. Còn tiền thu được tất cả là (50$,27) thì hiện đã đệ ra quan Công-sứ, nhờ ngài chuyển đệ lên Hội-đồng trung-tương Cứu-tế Hanoi.

Khá khen thay các cậu học-sinh đã khéo bảo nhau mà làm nên được việc nầy, dù số tiền thu được không có là bao, nhưng cũng đã tỏ ra rằng những cậu đồng-bào, bác-ái nay không phải là những câu hư-ngôn vậy.

Chỉ đáng phàn nàn là người chủ rạp hát, đã không vì việc nghĩa mà giúp vào thì chớ, lại còn tăng tiền cho thuê rạp lên một cách rất quá đáng.

Việc Nam-kỳ

CHỢ LỚN

Khách trú tiệc chay phụ xe. — Vừa rồi, có một người Khách đi xe tay, rồi trả tiền không được phải chăng, người phu xe kỳ-kèo, người Khách ngỏ ý răm rì, rồi thành thử một bọn phu xe với một bọn Khách gây chuyện lôi thôi cùng nhau. Sau phải có lính cảnh sát đến dẹp mới yên.

Bọn Khách lấy thế làm hiểm, bèn rủ nhau lấy chay cả bọn phu xe. Khoa thay bọn kéo bảo nhau, hễ thấy người Khách đến nhất loạt không đi xe tay nữa. Tuật đối với bọn phu xe mà họ cũng có mối đồng tâm thiêng liêng lắm thay! Ở đất nước ta, ở nơi thuộc địa của Pháp, mà người Khách đứng đầu làm như thế, thì tuật không còn coi tuật diện a! ra thế nào nữa!

Tin Cao-mên

Mười tên tù Nam-vang vượt ngục

Tù vượt ngục đã là khổ, mà đến mười tên tù vượt quá thật là ghê. Nguyên-do sự lẩy như vậy, xin thuật lại để như lời tường-lãm:

Số là hồi 21 octobre vừa rồi, trong lúc 5 giờ rưỡi chiều, một trời tuy cũng gần tối, song công việc của tù-tội mãn hãy còn, nên trong cơ lẩy tên lính canh giữ cũng hãy còn ngồi ghiếm gác tại cổ số mãn đó. Đám tù tội chỗ này hết thảy được mười tên. Đè đâu trong mười tên tù này đây có một tên người An-nam quê đề, cũng chẳng rõ trước kia cùng nhau có hò-hẹn việc gì không mà hồi lẩy ra tầng trong giờ ấy, thừa cơn chú lính canh giữ đang ngồi ngủ mòng, tên tù An-nam này bèn ra phía đằng sau lưng của chú lính, leo nhẹ lên tường rồi cầm cây cùi xuống nhằm ngay bên óc của chú mãn đập một cái rất mạnh, làm cho chú đang cơn bất tỉnh, liền ngã nhào xuống bất tỉnh nhân sự. Đoạn rồi đó cả thảy mười tên đồng trèo tường leo riết mà tìm đường tẩu thoát. Lại sẵng nhờ khi chú lính ấy bị đánh một cây ngã xuống thì liền có một tên tù khác nhảy lại rút sáng sẵn đưa ngay mặt mà hâm; nếu là tên thì chú mong tên tánh mạng. Vì vậy cả thảy mười đều thế rất êm.

Song cũng may, lúc ấy có một tên lính gác thứ nhì nghe việc xảy-xuy bèn chạy đến rồi đóng theo đặng nã-trúc; đoạn bắt lại được ba tên, mà trong đó có một tên tà vẫn là em tí gì của bọn Đơn-hùng-Tinh ngày nọ bị bắt tại Mytho, tên ta là Nguyễn-v-Nam mà cũng gọi là Thi nữa. Duy còn có bảy tên kia thì hiện nay hãy còn đang truy tróc, song trừng thế nào cũng khó thoát sao qua, vì trong bảy tên này quan quản đều biết mặt cả. Thì chẳng lớp thì chầy, nội trong ít ngày cũng nằm éo được cả.

Ấy rõ ràng là muốn chớp chồng tội lỗi cho nhiều thêm, nên mới khiến làm những việc kinh thiên động địa.

Dépuratif Ribal

Thuốc tẩy huyết và tiêu độc

Thuốc nầy rất hiệu, rất có tiếng, nên thành ra một thứ thuốc rất quý. Dùng trị bệnh ngoài da rất hiệu.

Giá tiền: 1$30

Pommade Ribal

Làm cho dỡ đau, trừ trùng-độc, làm cho lên da, dùng để trị các bệnh lở, và các bệnh ngoài da. Thuốc ấy dùng phụ vào với thuốc Dépuratif Ribal.

Giá tiền: 0$80

BÁN TẠI HIỆU BÀO-CHẾ

L. BLANC

31, phố Paul-Bert, Hanoi

3003

Thưởng nguyệt đêm thu

Có mấy công-tử, nhân đêm thu vui vẻ, có một giảng trong, muốn đề nhau đi thưởng nguyệt trong xóm bình khang. Đến nơi gặp chỗ vô tiếng, chẳng khi đâu, rắc công tử thấy chán thấy người thì lòng thường nguyệt đêm hoa lại giảng mà nức, liền vào một nhà chị em kia chơi có khách hà. Vào đến nơi chuyện trò chẳng bỗ mấy lời thì chị em pha nước đun bánh ra để tỏ ra của mình lịch sự. — Các chị đã quen được tuổi bạch ngọc thì nên không biết chè thơm, lại mua thứ chè quái gì thế nào chẳng có hương vị gì cả.

Vì chị em thấy ai mua thứ chè tạp hiệu, thấy các công tử chè hai không biết giá nhớt lại làm sao mấy tìm cách mới đổi rằng :

— Thưa các quan, trà đã cay chẳng có chè Kim-Thái là ngon nhất, nhưng vì quảng tới không tìm thấy hiệu, nếu các quan sai người đi mua thứ chè này, xin cứ quan sai tạm về.

Một công tử thấy nói thế biết chị em muốn quách mình, liền ngâm nga mấy câu rằng :

Nhân vui việc nước tìm vào
Chén chè Kim-Thái đây nào thiếu chi
Số ba hàng ngoài là gì ?
Hiệu con mụ lẻ ai thi chẳng hay
Gớm chị em ngửa vòng bởi rằng mình nặng chè
Nên đã thao nên có nên thì không giảm thảo ngàn
giờ nào.

Vân-Anh

Máy điều khuyến về cách đề-phòng bệnh đau mắt.

Quan Bác-Sỹ CASAUX, hiện bây giờ làm giám-đốc Nhà thương chữa mắt ở Hanoi, khi có đại hội-đồng bàn về các chứng bệnh xứ nóng tại Saigon năm 1913, đã nói rằng xứ Đông-dương là một xứ nhiều người lòa thứ nhất.

Quan Bác-Sỹ ấy lại nói rằng phần nhiều những mục-tật ấy cũng chỉ tại các chứng đau mắt thường mà sinh ra, nếu sớm biết chữa thì không đến nỗi nào.

Mà bệnh đau mắt lại là một bệnh người Annam mắc phải không biết bao nhiêu mà kể.

Vì thế cho nên phải tìm phương ngăn-ngừa bệnh ấy, về khi mới đỏ mắt, có nhử mắt, đã phải chữa ngay; phải có một thứ thuốc đau mắt rất kiến hiệu là vị lẽ ấy.

Bản-hiệu đã đến tận quan danh-sư, mới nói đến trên kia xin một cái đơn để chế ra một vị thuốc đã rẻ tiền mà lại kiến hiệu mà tra vào mắt không đau. Thuốc ấy chế theo đơn ấy chính là thuốc

COLLYRE JAUNE

selon formula du Docteur CASAUX

Hiệu bào chế CHASSAGNE

Laforêt & Lacaze

Successeurs

Dược sư bào-chế đệ nhất hạng tại Đại-học đường Paris, tốt nghiệp

Ông Hanoi Paul-Bert, Hanoi

PHÒNG THĂM BỆNH VÀ CHỮA RĂNG CỦA ÔNG BỐC-TƠ COLLOMB

32 Phố Đồng khánh, Hanoi

Nhổ răng, không chút đau đớn—Thay răng chữa răng — Thăm bệnh.

Có phòng khám bệnh cho người An-nam, mở cả ngày.

Tính giá riêng 3065

NHÀ BÀ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Muốn chữa khỏi các bệnh về đường tiêu-tiện thì nên dùng thuốc:

ABLENNOL

là thứ thuốc chữa bệnh lậu rất thần hiệu.

Chế toàn bằng chất: Santalol chất: Salol và chất: Urotormine

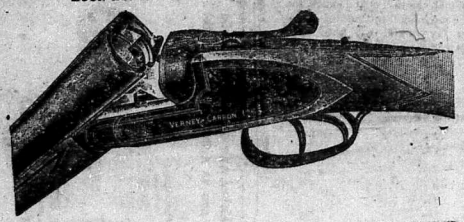
3001 Giá 1$30 một hộp

DELEULE ET DETOUILLON

76, Rue Jules-Ferry, Hanoi

Súng và thuốc đạn Hiệu « *Verney Carron* »

MUỐN HỎI TIN TỨC GÌ HAY GIÁ CẢ SẼ TRẢ LỜI NGAY

Đù các ngài đau dạ dày đến thế nào mặc lòng, hễ dùng :

Thuốc bột Saint André

thì sẽ thấy kiến hiệu tức thì.

Các sự đau đớn đã tiêu tán đi, các ngài lại được khỏe mạnh như thường.

Thuốc bột Saint André

lại chữa các bệnh như là : Đau tỳ vị, bệnh đầy, bệnh ợ chua, vân vân...

Giá bán : 0$85 một lọ

Hỏi tại hiệu Bào-chế

CHASSAGNE

9, Rue Paul Bert, Hanoi

3002

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Bệnh đi rửa, xưng dạ dày, đau dạ dày, ăn không ngon, ngủ không yên, khó tiêu. Có thể sinh ra các bệnh khác nữa.

Muốn khỏi các bệnh ấy thì nên dùng thuốc :

Elixir Tridigestif

có các chất Pancréatine, Diastase và Pepsine.

Giá mỗi chai : 1$40

Có bán tại : Nhà Ba chuông, Hanoi

3001

COLLYRE JAUNE

SELON LA FORMULE DU

DOCTEUR CASAUX

DIRECTEUR DE L'INSTITUT OPHTALMOLOGIQUE

PROFESSEUR A L'ÉCOLE DE MÉDECINE DE L'INDOCHINE

THUỐC CHỮA MẮT CỦA QUAN Y KHOA BÁC-SĨ CASAUX

Giám-đốc nhà thương chữa mắt hàng Gà, Hanoi, đã kinh-nghiệm mà chế ra để chữa cho người Annam.

Kiến-hiệu lạ thường — **Không sốt**

Đã lâu không hỏng — **Rẻ tiền**

Giá một lọ có ống nhỏ rọt . . . . . **0$90**

ĐỘC QUYỀN BÁN TẠI :

PHARMACIE CHASSAGNE

59, RUE PAUL-BERT, HANOI

3003

HỎI CÁC NGƯỜI MẮC BỆNH TRĨ, nào các ông đã dùng đủ các món thuốc rồi mà chưa khỏi thì nên mua thứ thuốc hồi **POMMADE ROYER**, dùng độ ngày lấp tức nó chẳng khỏi tha. Trong bán tại hiệu bào-chế **GUYOT, 126-5 Rue Richelieu à Paris** và tại nhà thuốc **LAFON à Lachine.**

Nhà Bán-đồ « TẤM-TẮM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

Bệnh hen

Dùng nước nóng và thuốc nột thì mười mở trị chứng suyễn **ESPIC** 2425 một hộp. Bán tại tiệm cả các hàng Bào-chế và tại phố St-Lazare, số 28, Paris. Nên nhận cho kỹ **J. ESPIC** ở trên đầu thuốc.

3015

祥和裕 YU-WO-TSEONG

VENTE EN GROS

48, Rue des Cantonnais, 48

Hanoi (Tonkin)

TÉLÉPHONE N° 266

Bản-hiệu có bán buôn các thứ vóc nhiều, hàng tơ nhiễu lâm, hàng thật tốt, giá thật rẻ.

Có bán cả hàng ta (Bắc-kỳ như the, suyến, lĩnh, lụa, bằng, quế, sản sản, vv hàng Saigon như lĩnh, the, sản sản.

Nay một số đa các mặt, lãng thêm, mạng đan vô mới mặt rộng khổ. Những hàng này bán buôn từng tấm, chớ không bán lẻ và không có mẫu gửi đi các tỉnh, vì hàng còn nguyên không thể cắt được.

Qui-khách ở gần nên đến bản hiệu mà mua, còn ở xa thì gửi thư về, bản-hiệu sẽ gửi contre remboursement.

Cần-bạch

YU-WO-TSEONG

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Trong những độ trời nóng, thời tiết thay đổi, thường gây nên bệnh ghịp.

Mắc bệnh ghịp, thường sốt ho, nhức đầu, đau ở khớp xương.

Muốn trị bệnh ghịp, chỉ có một thứ thuốc, là :

Cachets du Docteur Rascol

0$50 một ống sáu cachets

3001

hế nào là bệnh trĩ?

Bệnh chỉ là mọc mụn trong dạ chảng mà sinh ra, nên đã mắc bệnh thì đại tiện đau sót mệt nhọc, sau khi đại-tiện lại thấy ra huyết, thường gọi là lòi rom. Ngài nào có bệnh này nên kịp chữa, để lâu có thể ăn thủng đại chảng.

Vậy xin Liệt qui lưu tâm giới thiệu cho bạn tạ.

TRƯƠNG-QUẾ-LÂM

TRÍ KHOA Y-SINH

36, Phố hàng Buồm, Hanoi

1853

Hiệu bào-chế J. BLANC

L. BLANC kê-nghiệp

Lập tự năm 1886, la thường gọi là hiệu thuốc Lập-lăng ở phố Tràng-tiền (Rue Paul Bert) số 31, Hanoi-Tonkin

Giây nói số 59

XIN ĐẾN ĐÓ MÀ HỎI :

ENO KOLA COCA. — Rượu bổ để cho những người ốm và dán bà ở cữ . . . . . Một litre : **2$40**

Trước khi ăn cơm uống một cốc con.

ELIXIR HISTOGÉNIQUE. — Thuốc nước. Một chai : **1,25**

GRANULÉ HISTOGÉNIQUE. — Thuốc hạt. Một chai : **1,25**

Đều là thuốc trị bệnh lao, bệnh ghịp và các bệnh đau phổi rất hay, người lớn trẻ con đều dùng được cả.

SIROP D'HÉMOGLOBINE SOLUBLE. — Thuốc trị bệnh hao mòn xanh xao rất là thần hiệu. Mỗi lần trước khi ăn cơm uống 3 hay 4 muỗm. . . . . Một chai : **1,25**

GOUTTES NOTAL, Circulation du Sang. — Thuốc làm cho mạch máu chạy đều. . . . . Một chai : **0,80**

Ai ở xa có cần hỏi gì cứ viết thơ về, bản-hiệu xin trả lời ngay

Tiền gửi hàng phần người mua phải chịu

3005

ĐÃ XUẤT BẢN RỒI :

« NHỮNG KẺ KHỐN NẠN »

(LES MISÉRABLES)

Soạn giả : **Victor Hugo**

Dịch-giả : **Nguyễn-văn-Vĩnh**

VĂN PHÁP VÀ VĂN QUỐC-NGỮ ĐỐI NHAU

GIÁ BÁN : Phần thứ nhất, quyển thứ 1, mỗi quyển. **0$50**

— — 2. — . **0 45**

— — 3-4, — . **0.85**

— — 5-6, — . **0.45**

— — 7-8, — . **0.65**

Phần thứ hai, quyển thứ 1. — . **0.45**

Tiền cước gửi Recommandé, mỗi quyển. **0.20**

— *cả 6 quyển gộp làm một.* **0.60**

Quyển thứ ba và thứ tư, phần thứ nhất đóng nhập một.

— năm — sáu —

— bảy — tám —

SỨC DẦU

Pétrole Hahn

Mượt tóc

và không dụng tóc

Sức một bận

thơm được lâu lắm

Bán tại : L'Union Commerciale Indochinoise et Africaine Haïphong, Hanoi, Nam-định, Bến-thủy, Thái-bình, Yunnanfou, Tourane, Huế, Qui-nhơn, Nha-trang, Đồng-hới, Thu-xá, Saigon, Pnom Penh.

3007

Rắc thuốc bột

SUDOL

thì tức khắc tuyệt nọ

RÔM-SÀY

Lúc đang ngứa ngáy khó chịu được rắc thuốc Sudol thì thấy dễ chịu lạ thường, mà sau rôm-sảy không mọc lên được nữa.

Thuốc này quý vô cùng, mà giá lại rẻ.

Một hộp lớn : 0$50

Bán tại hiệu Bào-chế

CHASSAGNE

Số nhà 59, phố Tràng tiền

HANOI

3002

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Những người xanh bủng, huyết kém, nhất là con gái, những người đau mới khỏi, những người bị ngã nước mới khỏi nên dùng thuốc :

Peptonate de fer MONTÈS

Trước mỗi bữa cơm chính uống mấy đợt.

Giá tiền 0$90

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

PHỐ PAUL-BERT — HANOI

MUA SẮM 1926 1927

MÁY THÁO KÉP và đóng kép, kiểu Anglais		0$80
ĐẠN TỔNG J. R., cal. 12 et 16, la boîte de 12		0 $ 50
MÃ TỬ có chất nhồm, cal 12 et 16, mỗi hạo nặng 28 grammes		1$00
TÚI ĐEO bằng toile havane, rabat cuir, có tối gai		2$75
GIÂY ĐEO ĐẠN bằng toile havane, ống bằng da		1$25
VẢI TRẮNG mỗi hộp nặng 250 grammes		0$40
LIỄU đong chì và đong thuốc T và M		0$80
VỎ ĐẠN xanh bắn thuốc đen, cal 12	Một trăm.	1$60
cal. 16.	»	1$55
VỎ ĐẠN mũi đa cam bắn thuốc T, cal. 12	Một trăm.	3$20
cal. 16.	»	3$00
VỎ ĐẠN (saumon) bắn thuốc T, cal. 12	Một trăm.	2$80
cal. 16.	»	2$70
ĐẠN GHÉP đủ các hạng	Mỗi tối 5 kil.	2$80
THUỐC ĐEN	Mỗi hộp 100 gr.	0$40
THUỐC T	Mỗi hộp 100 gr.	1$10

Có bán đủ các thứ súng thượng hạng « DARNE » « CHARLIN » « VERNEY CARRON »

NHỮNG VẾT XẤU Ở NGOÀI DA

cũng là diện-mạo già đi, là bởi các chất dựng nên da khô đi.

THỨ CRÈME SIMON

CRÈME SIMON

PARIS

giữ cho da mềm mại, giữ cho người trẻ và đẹp luôn. Trừ được hắn nắng, bệnh cảm thử, và các dòu sáu bọ đốt, vân vân.

Phấn và xà-phòng Simon

BANQUE DE L'INDOCHINE

ĐÔNG-PHÁP HỐI LÝ NGÂN HÀNG

東法滙理銀行

SÁNG LẬP RA TỪ NĂM 1875

Có những chi-du san này chuẩn cho được hưởng-thụ đặc biệt quyền lợi : 21 Janvier 1875, 20 Février 1888, 19 Mai 1900, 4 Janvier 1920, 12 Janvier 1921, 12 Janvier 1922, 17 Janvier 192. 10 Janvier 1924, 16 Janvier 1925, 16 Juillet 1925 và 11 Décembre 1925.

TƯ BẢN DỰ ĐỊNH : Francs **72.000.000**

TƯ BẢN NỘP RỒI : » **68.400.000**

TỔNG CỘNG KHOẢN DỰ-BỊ NGẠN NGÀY 30 JUIN 1294 : » **81.089.020**

Chánh quán tại : Paris (VIIIe), 96, Boulevard Haussmann

Chánh trị-sự : M. A. DE MONPLANET, Hộ-bộ tổng thanh-tra hàm, Chánh chủ ngân hàng Crédit Commercial et Industriel, Chánh chủ công-ty mỏ Than Hongay (Société française des Charbonnages du Tonkin).

Phó trị-sự : M. STANISLAS SIMON, trị-sự công-ty Điện-Việt Thiết-lộ.

Tổng chủ nhiệm : M. THION DE LA CHAUME, nguyên Hộ-bộ thanh tra.

CHO THUÊ TỦ BẠC

Tại chi quán Hanoi và Haiphong có cho các nhà gởi tiền thuê tủ bạc. Cách thức về việc thuê tủ bạc này tổ chức y hệt những nhà Băng to bên Đại-pháp.

Muốn hỏi giá cả, và xem xét buồng để các tủ bạc thì hỏi tại nhà băng về phòng (Service des titres).

Điện viết tắt để gởi điện-tín : INDOCHINE.

3010

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)